
This is the **published version** of the bachelor thesis:

Martínez Bisquerra, Maria; Cruz Palma, Óscar Luis de la, dir. "Liber contemplationum. Sectio prima primae distinctionis laetitiae". Edició crítica i traducció del primer capítol de la versió llatina del "Llibre de contemplació en Déu" de Ramon Llull. 2021. 39 pag. (1385 Grau en Estudis d'Anglès i de Clàssiques 838 Grau en Estudis d'Anglès i de Clàssiques)

This version is available at <https://ddd.uab.cat/record/248593>

under the terms of the license

TREBALL DE FI DE GRAU

MARIA MARTÍNEZ BISQUERRA

Liber contemplationum
Sectio prima primae distinctionis laetitiae

Edició crítica i traducció del primer capítol de la versió llatina
del
Llibre de contemplació en Déu de Ramon Llull

[Miniatura del *Breviculus* de Thomas Le Myésier (s. XIV), St. Peter perg. 92, fol 1v: Les visions del Crist crucificat i les dues peregrinacions: a Santa Maria de Rocamador i Sant Jaume de Compostel·la]

TUTOR: ÓSCAR DE LA CRUZ PALMA

ESTUDIS D'ANGLÈS I DE CLÀSSIQUES

GENER 2021

ÍNDEX

1. Objectius	1
2. Resum – Abstract	2
3. Estudi d'introducció	3-11
3.1. Context	3-6
3.2. Manuscrits	6-8
3.2.1. Manuscrit de Nicolau de Cusa <i>K</i>	7
3.2.2. Edició d'impremta de Salzinger	7-8
3.3. Criteris d'edició	8-11
4. Estudi del text: comparació entre les versions catalana original i llatina	11-13
5. Bibliografia	14-15
5.1. Bibliografia primària	14
5.2. Bibliografia secundària	14-15
6. Edició	16-22
7. Traducció pròpia	23-26
8. Taula d'imatges dels manuscrits utilitzats	27-36

AGRAÏMENTS

En primer lloc, vull agrair al professor Óscar De la Cruz per guiar-me des del principi, pels ànims i per la seva dedicació i ajuda. També vull agrair-li haver-me proposat aquest tema i haver-me donat a conèixer aquesta obra de Ramon Llull que no coneixia i que confiàs en mi per començar a editar una obra encara no editada ni suficientment reconeguda d'un autor tan important procedent de casa meva, Mallorca.

En segon lloc, als meus pares, per donar-me l'oportunitat d'estudiar el que m'agrada i donar-me suport per fer el m'agrada, a més de l'ajuda i el suport com a filòlegs catalans, no només en aquest treball, sinó també durant tota la carrera.

Finalment, gràcies a tots el professors i companys que m'he trobat des que vaig començar amb les llengües clàssiques, que m'han aportat coneixements nous i, d'aquesta manera, han fet que m'apassioni encara més la meva carrera i han contribuït de forma positiva en la meva vida acadèmica.

1. Objectius

El present treball té com objectiu aconseguir una edició crítica del primer capítol del *Liber contemplationum* de Ramon Llull, és a dir, de la versió llatina del *Llibre de contemplació en Déu*, encara no editada ni publicada. A més, també es pretén oferir una traducció pròpia del text llatí editat al català i veure, per tant, les diferències entre el text llatí i la versió catalana original. D'aquesta manera s'ha obtingut un estudi sobre el mètode d'edició i els criteris que s'han seguit per aconseguir la nostra edició llatina.

Per arribar al nostre objectiu, hem hagut d'aconseguir els documents que transmetien el text del primer capítol sencer, alguns dels quals són fragmentaris o estan molt manipulats. Hem descartat els que no transmetien tot el text del primer capítol i hem col·lacionat els que sí ho feien, i a partir d'aquí hem creat una edició amb aparat crític on s'han anotat totes les variants. També hem utilitzat materials secundaris per conèixer tota la informació relacionada amb el text editat i la vida de Ramon Llull.

El que s'ha aconseguit és la primera edició crítica del capítol inicial d'aquesta obra de Ramon Llull i una traducció pròpia d'aquest. Vam decidir fer aquest treball perquè és un text molt important i primerenc de Ramon Llull, però no tan conegut com altres de les seves obres. A més, malauradament, encara no està editat a dia d'avui. D'aquesta manera hem començat una tasca d'edició que portaria molt temps de fer i que tindria una importància cabdal per la literatura catalana i per l'obra del nostre autor.

2. Resum – *Abstract*

RESUM

El present treball és l'edició crítica i traducció pròpia del text del primer capítol del *Liber contemplationum* de Ramon Llull. S'ha contextualitzat el perquè de la producció d'aquesta obra i el context històric relacionat amb la vida de Ramon Llull. Després s'ha contextualitzat també quins manuscrits o edicions hem col·lacionat per tal d'arribar a la nostra edició. Amb la nostra edició s'ha aconseguit, per una banda, un estudi dels criteris seguits per arribar a l'edició del text llatí, i, per una altra banda, un estudi de les diferències entre les versions catalana de Ramon Llull i la llatina editada. Finalment, s'ha proposat una traducció pròpia del nostre text editat.

PARAULES CLAU: Edició crítica; Traducció; Ramon Llull; *Liber contemplationum*; *Llibre de contemplació en Déu*; Literatura cristiana medieval.

ABSTRACT

The present work is the critical edition and our own translation of Ramon Llull's *Liber contemplationum*'s first chapter text. It has been contextualized the reason why of the writing of this work and the historical context related to Ramon Llull's life. After this it has been also contextualized which manuscripts or editions we have collated to get our edition. From our edition we got, on one hand, a study of the followed criteria to get the edition of the latin text, and, on the other hand, a study of the differences between the Ramon Llull's catalan version and the latin one which we have edited. Finally, once we already had our edition, a peculiar translation have been proposed.

KEY WORDS: Critical Edition; Translation; Ramon Llull; *Liber contemplationum*; *Llibre de contemplació en Déu*; Medieval Christian literature.

3. Estudi d'introducció

3.1. Context

El *Llibre de contemplació en Déu* és una obra anònima, ja que així ho va voler l'autor, tot i que l'atribució a Ramon Llull és completament segura, vista la quantitat de referències a l'obra que inclou en texts seus posteriors¹. Després del seu estudi sobre la lògica d'Algazel (*Logica Algazelis*)², és la seva primera obra totalment original, escrita entre el 1271 i com a molt tard, el 1274 (en qualsevol cas, el va acabar abans d'escriure l'*Art abreujada d'atrotbar la veritat* de 1274)³. És l'obra que presentarà el contingut de tota la seva producció restant i a partir de la qual es desenvolupen la resta dels seus llibres⁴.

És important esmentar que aquesta obra és escrita en el moment de la vida de Ramon Llull on acaba el seu aprenentatge, deu anys després de la seva conversió l'any 1263 arran de l'aparició reiterada de Crist, quan Llull tenia 31 anys⁵. A partir d'aquest moment, va abandonar la seva vida regalada i la seva família i va començar a escriure aquest llibre, dedicat a la contemplació en Déu, el qual havia de ser el millor llibre del món⁶. Quan el va acabar, el 1274, es va retirar al puig de Randa per posar en pràctica aquesta contemplació en Déu⁷.

La intenció és crear un llibre amb el qual es pugui ensenyar i demostrar que la realitat al complet (tant la natura física com tot allò que és natural en l'home i en el món, com ara els sentiments) és evidència de l'existència de Déu, el qual és el mateix per a qualsevol religió, tot i que no és reconegut igualment per totes en la seva manifestació a través de Jesucrist. No es tracta d'una enciclopèdia sobre tot el saber

¹ Alomar, Antoni I. (dir.); Lluch, Montserrat; Sitjes, Aina; Soler, Albert (eds.): 2015, pàgs. 17-22.

² Llibre escolar escrit en àrab (Fidora, Alexander; Rubio, Josep E. (eds.): 2008; Villalba i Varneda, Pere: 2015).

³ La seqüència de la producció lul·liana i les datacions són coincidents en diversos catàlegs, el més recent el de Domínguez Reboiras: 2018. També es coneix el catalèg de les seves obres perquè ell mateix el va afegir a la *Vida Coetànea* (Fidora, Alexander; Rubio, Josep E. (eds.): 2008; Harada, Hermogenes: 1980, pàgs. 304-309).

⁴ Rubio, Josep E.: 2009, pàgs. 5-32.

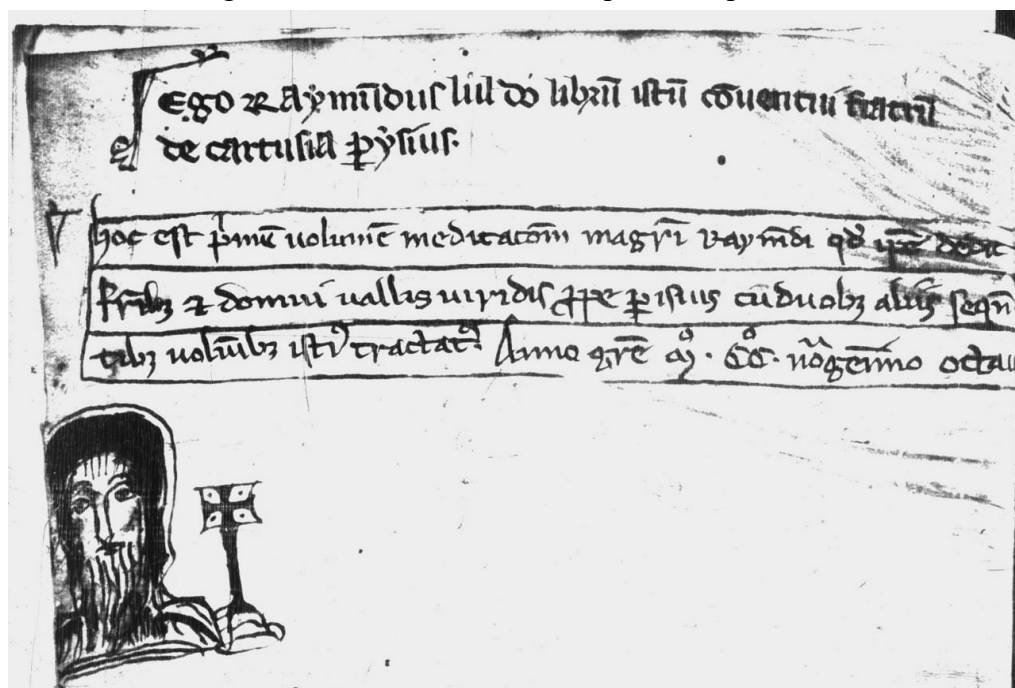
⁵ Villalba i Varneda, Pere: 2015. Segons la *Vida Coetànea*, se li va aparèixer cinc vegades: “ 4. In quarta ergo vel etiam quinta vice, sicut plus creditur, eadem apparitione sibi facta territus nimium(...)” (Harada, Hermogenes: 1980, pàg. 273).

⁶ Harada, Hermogenes: 1980, pàgs. 269-309; Villalba i Varneda, Pere: 2015. Aquest és, en teoria, el *Llibre de contemplació en Déu*, però realment això no va ser del tot així, perquè tota la seva obra completaria el que volia aconseguir amb el *Llibre de contemplació en Déu*.

⁷ Això formava part del que havia de fer per aconseguir els tres objectius que li va dictaminar Déu: convertir els infidels, escriure el millor llibre del món i fundar centres d'aprenentatge de llengües (Harada, Hermogenes: 1980, pàgs. 269-309; Villalba i Varneda, Pere: 2015.)

(com sí que ho serà després el seu també voluminós *Arbre de la ciència*), sinó d'una enorme imprecació davant la contemplació (*contemplatio*) del fet diví en la natura (*in Deum*). D'acord amb els seus objectius vitals⁸, centrats en la conversió dels infidels, el *Llibre de contemplació* és escrit amb el desig que tots els homes (de qualsevol confessió: cristiana, jueva o musulmana) reconguin el mateix Déu, cercant amb aquesta gran imprecació estructurada en 365 capítols la unitat religiosa⁹.

Se suposa que la primera i original versió era en àrab, però no la conservem¹⁰. L'original conservat, doncs, és el redactat en català; per tant, el text llatí que hem editat és el resultat d'una traducció d'autor desconegut realitzada en vida de Ramon Llull i per ordre seva. Aquesta va ser entregada de la pròpia mà de Ramon Llull a la cartoixa de Vauvert al 1298, per la qual cosa se sap que la transmissió del *Liber contemplationum* va començar a París¹¹. Aquest lliurament de la versió llatina del text és un fet interessant, ja que es pot suposar que les diferències entre la versió catalana i la llatina – que són nombroses i significatives – van ser vistes i aprovades pel mateix Ramon Llull.

[Imatge de la dedicatòria suposadament autògrafa de la versió llatina del *Liber contemplationum*, amb un dibuix afegit posteriorment interpretat com el primer retrat de Ramon Llull. París, BnF, ms. lat. 3348, fol. 1V]

⁸ Harada, Hermogenes: 1980, pàgs. 269-309; Villalba i Varneda, Pere: 2015.

⁹ Rubio, Josep E.: 2009, pàgs. 5-32.

¹⁰ Alomar, Antoni I. (dir.); Lluch, Montserrat; Sitjes, Aina; Soler, Albert (eds.): 2015, pàgs. 17-22.

¹¹ Pindl-Büchel, Theodor: 1990, pàgs. 299-321.

L'estructura del llibre es dona a conèixer al pròleg, amb unes rúbriques que detallen el contingut de l'obra. Està dividit en cinc llibres, repartits en tres volums (el volum I inclou els llibres I i II; el volum II inclou el llibre III; i el volum III inclou els llibres IV i V) i dividits exactament en 365 capítols (més un capítol 366, segons els anys bixestos, dedicat a com llegir el llibre), al seu torn organitzats en 40 distincions. Tota la numeració de l'obra està pensada deliberadament per tenir un valor simbòlic¹²:

3 volums - Trinitat

5 llibres - 5 ferides de Jesucrist en ser crucificat

40 distincions – 40 dies de dejú que Jesús va fer al desert

365 capítols – 365 dies de l'any, per llegir-ne un cada dia

1 capítol addicional amb 4 parts - 1 dia més de l'any cada 4 anys

Fins i tot en l'estructura interna dels capítols, es veu que aquesta divisió és pensada a consciència:

10 parts per cada capítol – 10 manaments

3 parts per cada una de les 10 parts anteriors – Trinitat

30 parts en total per capítol – Les 30 monedes de Judes

I, finalment, el nombre de distincions de cada llibre també té un significat simbòlic:

1r llibre: 9 distincions - 9 cels

2n llibre: 13 distincions - 12 apòstols i Jesús

3r llibre: 10 distincions - 10 sentits (5 espirituals i 5 corporals)

4t llibre: 6 distincions - 6 drecceres del món

5è llibre: 2 distincions - 2 intencions

1 títol o obra - 1 Déu¹³

¹² Alomar, Antoni I. (dir.); Lluch, Montserrat; Sitjes, Aina; Soler, Albert(eds.): 2015, pàgs. 17-22; Rubio, Josep E.: 1995, pàgs. 13-30; Villalba i Varneda, Pere: 2015.

¹³ Rubio, Josep E.: 1995, pàgs. 13-30.

El capítol que hem editat, doncs, forma part del llibre I, dividit al seu torn en 9 distincions. El capítol en concret és el primer dels tres capítols que formen la primera distinció sobre l'alegria¹⁴. Tracta d'una manera intel·lectual, profunda i fins i tot filosòfica sobre el goig i l'alegria que porta l'existència de Déu i que aquest és en totes les coses i és a través de tot que se l'ha de contemplar¹⁵.

3.2. Manuscrits

Els documents que hem utilitzat per realitzar l'edició són els cinc manuscrits que transmeten el primer capítol, i una edició d'impremta de l'any 1505:

*M*₁ : München, Bayerische Staatsbibliothek, Clm. 10494 (s. XIV), fols. 1vb-3ra.

E : Madrid, Biblioteca Nacional de España, Ms. 131 (s. XV), fols. 3r-4v.

*M*₂ : München, Bayerische Staatsbibliothek, Clm. 10518 (s. XV), fols. 1va-2va.

*M*₃ : München, Bayerische Staatsbibliothek, Clm. 10577 (s. XVII), fols. 4r-5v.

P: Paris, Bibliothèque Nationale de France, lat. 17819 (s. XVII), fols. Ir-2v.

I : Raymundus Lullus, *Contemplationum Remundi duos libros. Libellus Blaquerne de amico et amato. Beati Rhenanus Alsatici ad lectores epigramma. Jacobus Stapulensis Gabrieli neophito Cartusio*, ed. Jacques Lefèvre d'Étaples, París: Joan Petit, 1505, 96 ff. [Ll. I-II].

En realitat, hi ha 35 manuscrits o edicions que transmeten el text llatí del *Liber contemplationum*, però amb l'ajuda de la descripció dels catàleg dels manuscrits de les obres de l'autor¹⁶, hem vist que només són aquests 6 documents els que aporten el text complet del primer capítol. Cal dir que sí que hi ha altres documents (un manuscrit i una edició d'impremta) que transmeten també el primer capítol, però no copien el text de manera completa i fidel, sinó parcialment i molt modificat. Per aquest motiu, aquests dos exemplars varen ser descartats per dur a terme la col·lecció per arribar al text llatí de

¹⁴ Colom Mateu utilitza en el *Glossari General Lul·lià* un exemple d'un passatge del *Llibre de contemplació en Déu* per explicar el concepte d'*alegria*. Això demostra la importància de l'alegria des del principi de l'obra (Colom Mateu, Miquel: 1982, pàgs. 76-77).

¹⁵ Villalba i Varneda, Pere: 2015.

¹⁶ Bonner: BD-Orbita.

la nostra edició. Es tracta del manuscrit anomenat *K* (segle XV) i de l'edició d'impremta de Salzinger de l'any 1740.

3.2.1. Manuscrit de Nicolau de Cusa *K*

Aquest manuscrit, obra de Nicolau de Cusa i editat posteriorment per Theodor Pindl-Büchel el 1990, el vam haver de desestimar per formar part de la col·lació, i, consegüentment, de la nostra edició, ja que es tracta d'un resum del text i resulta clarament manipulat. Aconsegueix incloure tot el capítol en més o menys un foli. La redacció del text, per tant, és molt més breu i diferent al text llatí dels altres manuscrits. Aquest fet es veu tot d'una, tan sols llegint la primera oració, la qual comença “Deus omnipotens si gaudium accipitur de inventione lapidis preciosi(...)”, mentre que els altres manuscrits diuen: “Deus Pater omnipotens, si quis recipit in se maximum gaudium et laetatur quando invenit aliquem lapidem pretiosum(...)”. Per tant, es pot veure com el text de *K* és molt més breu i fins i tot canvia el vocabulari i les expressions.

3.2.2. Edició d'impremta de Salzinger

Aquesta és l'edició del text llatí més prestigiosa que actualment tenim. És una edició d'impremta que data d'entre els anys 1721-1740, havent estat publicat el volum que ens interessa l'any 1740. Malgrat estar editada i publicada, no es correspon amb els manuscrits col·lacionats. És a dir, el que es veu en aquesta edició és un text que clarament no ha mantingut la literalitat dels manuscrits dels que disposem i que clarament no hi té cap relació. El motiu d'això és que Salzinger realment no va fer una edició del text, sinó una traducció pròpia i original de la versió catalana de Ramon Llull. Per aquesta raó, no l'hem col·lacionat, ja que ens hagués portat molts problemes a causa de les diferències clares que hi ha entre els textos¹⁷.

Les diferències es noten d'antuvi al principi del text, on en aquesta edició diu: “Deus Pater, Domine universorum, quae sunt! Si homo, qui invenit pretiosum lapidem, valde laetatur propeter illius inventionem, quia videt, quod sit pulcher, & scit, quod sit valde bonus; est certè rationabile, quòd nos, qui scimus, quod Tu sis in esses, laetemur

¹⁷ Domínguez Reboiras a *Soy de libros trobador. Catálogo y guía de las obras de Raimundo Lulio*, afirma: "El texto latino impreso en MOG IX y X, 1740-1742, es una excelente traducción del original catalán hecha por I. Salzinger que no tuvo en consideración la traducción latina del mismo" (Domínguez Reboiras, Fernando: 2018, pàg. 37).

in tuo esse, quia est in esse, & non in privatione; nam, qui laetatur de invetione rei finitae, est valde mirabile, si non laetatur de inventione rei infinitae.”

En resum, la redacció d’aquesta edició és molt més concreta, clara i concisa que en els manuscrits col·lacionats, de manera que hi ha informació que omesa. Això fa que el text sigui, en general, més entenedor.

3.3. Criteris d’edició

Pel que fa als criteris d’edició, s’ha pres el llatí clàssic com a model. Era necessari donar uniformitat al text d’alguna manera concreta, ja que els textos dels manuscrits no segueixen regularment regles de puntuació o d’ortografia, ni tan sols dins el mateix manuscrit. El motiu d’això podria ser que cada copista puntuava o escrivia segons el seu criteri i, fins i tot, en el cas del vocabulari o de la informació afegida, segons les seves intencions o formació. Per aquest motiu, hem decidit que calia donar uniformitat a la puntuació, les majúscules, l’ortografia, la morfologia i la sintaxi.

Tot i això, l’únic que s’ha inclòs a l’aparat crític són les variants formals, és a dir, de sintaxi, gramàtica, morfologia i contingut del text (omissions o adicions d’informació), ja que les variants ortogràfiques no es deuen a la variació entre textos, sinó a totes les influències que tenia el llatí medieval o el copista mateix i al criteri d’aquest.

Ens hem trobat amb exemples que semblen faltes d’ortografia que depenen del copista. Una d’elles és *hilaris*, que algun cop surt escrita com *hylaris*, com al paràgraf [4] de *P*. Un altre exemple, també de *P*, seria *elecmosynas*, al paràgraf [7].

Aquest últim exemple també ens serveix per demostrar que alguns manuscrits afegien *h* on no n’hi havia en llatí clàssic, ja que en la llengua del copista no sona. A l’aquesta paraula, *elemosinas*, està escrita al paràgraf [7] com *helemosinas*.

Hem trobat també un exemple d’una expressió que canvia la seva ortografia segons si s’escriu junt o separat, i que varia també entre manuscrits i, fins i tot, entre exemples dins el mateix manuscrit. Aquesta és l’expressió *in perpetuum*, que nosaltres hem uniformat amb aquesta ortografia, però apareix diverses vegades en els documents

escrita tota junta i canviant conseqüentment la *n* per una *m*: *imperpetuum*. Per exemple, al paràgraf [30], trobem aquestes variants:

imperpetuum *E M₃ l*] in perpetuum *M₁ M₂ P*

Tot i això, es pot veure que l'exemple del paràgraf [24] a *M₃* va separat.

Hem trobat exemples de paraules que usen l'ortografia medieval en alguns manuscrits, com *felicitatis*, que a *M₃* i *P* apareix escrit en la seva variant medieval:

[24] felicitatis] foelicitatis *M₃ P*

Hi ha paraules que doblen alguna lletra, com la *f* en aquest exemple de *E*:

[2] defendere] deffendere *E*

Hem uniformat el fenomen d'assibilació que apareix diverses vegades al llarg del text. Això és un fenomen comú a tots els manuscrits, excepte a *M₃*:

[1] preciosum] pretiosum *M₃*

S'han desenvolupat tots els diftongs *ae* que en llatí medieval s'havien monoftongat en *e*. L'únic manuscrit que ja tenia els diftongs desenvolupats per norma general era *P*.

[1] letatur] laetatur *P*

A banda d'això, encara que és una qüestió més de tipus tipogràfic, es va decidir per qüestions estètiques i per seguir l'exemple del llatí clàssic, no distingir en majúscula entre la vocal *u* i la consonant velar *v*. Malgrat això, en els casos en què aquestes lletres estaven en minúscula, hem respectat el seu ús consonàntic o vocàlic, com per exemple [1] *inventione* \emptyset -[8] *festivis* o [16] *servum*, mentre que es podria haver editat tot amb *u* sense fer la distinció entre vocal o consonant velar (*inuentione*, *festiuis*, *servum*).

Aquest aspecte en els manuscrits tampoc no estava sistematitzat del tot, ja que en alguns s'utilitza en general la *u* vocàlica i la *v* consonàntica. Això no sempre és així: per exemple, a l'edició *I* sí que s'utilitza en algun cas concret la *v* en majúscula, tal i com nosaltres hem fet:

[8] universae] Vniversae *I*

En aquest sentit, hem donat també uniformitat a les paraules que anaven en majúscula. Es va tenir en compte el contingut del text, en el sentit que hi ha molts noms, pronoms o adjectius que es refereixen a Déu, i per aquest motiu, en general, en els manuscrits els escriuen en majúscula. El criteri que vam seguir va ser el de posar en

majúscula només els que eren el nom propi de Déu ([1] *Deus*, [8] *Dei*), i només si tenien la funció d'epítet en el text.

Els pronoms que es referien a Déu ([2] *tu*, [4] *tibi*, [5] *tuo*), encara que, en general, els hem trobat en majúscules, vam decidir no posar-n'hi, ja que els pronoms no solen anar en majúscula en català ni en llatí. En canvi, sí que hem usat la majúscula per a epítets com ara [17] *Domine*, ja que són referències clarament identificables amb Déu; altres més generals, com [4] *creator*, hem decidit deixar-los en minúscula.

A part de les majúscules relacionades amb les referències a Déu, també hem editat altres majúscules de paraules comunes que portaven majúscula a *P* i *M*₃, però com que són noms comuns tant en català com en llatí es pot considerar falta d'ortografia. Per això els hem volgut posar en minúscula, com per exemple [2] *Thesauri (...)* *Consolationem (...)* *Inventionem (...)* *Corpus*.

Un altre aspecte que vam haver d'editar de forma homogènia va ser la puntuació del text. En els manuscrits es va puntuar sense seguir unes normes concretes, cada un de manera diferent, i nosaltres hem hagut de donar-li uniformitat seguint el llatí clàssic i segons el sentit del text llatí. Algunes conjuncions llatines, com [8] *item* o [5] *tamen*, ens han ajudat a organitzar el text.

Tot i això, hem estructurat els paràgrafs seguint l'edició catalana NEORL XIV, numerant-los al costat esquerre del text, al començament del paràgraf. Això ho hem fet perquè el text sigui més fàcil de seguir i comparar amb aquesta edició. A més, d'aquesta manera mantenim la voluntat de l'autor i la naturalesa del text de fer visible la divisió en 30 paràgrafs, un dels símbols de l'obra, com hem dit abans. Alguns manuscrits coincidien en general, i, per exemple, l'edició de Salzinger coincideix en tots els números de paràgraf. També és cert, però, que la majoria de manuscrits ajuntaven en diverses ocasions paràgrafs que a l'edició catalana apareixen per separat, o al revés, en els manuscrits eren paràgrafs separats i ho hem ajuntat en la nostra edició, com el paràgraf [30] de l'edició catalana, que en els manuscrits *M*₁, *M*₂ i *M*₃ estava separat, però que en l'edició catalana i en la nostra forma un únic paràgraf juntament amb els paràgrafs [28] i [29].

Pel que fa a les comes i els punts, hi havia manuscrits que quasi no puntuaven o no seguien unes normes o, com *E*, *M*₁ i *M*₂, que no posaven cap coma. Hem hagut d'editar, en aquest sentit, diversos aspectes:

- En els epítets en vocatiu, que en els manuscrits només hem trobat entre comes en alguns casos, hem afegit les comes, necessàries si seguim la puntuació del llatí clàssic:

[17] «Si forte, Domine, aliqui venerint ad me, a quibus ego interroger ubi est summum gaudium in quo omnis perfectio gaudii recipitur, (...)».

- En un cas hem hagut d'afegir un signe d'exclamació, no usat en cap cas en els manuscrits, ja que es tractava d'una oració exclamativa:

[24] «O quanta beatitudo felicitatis tibi evenit, in hoc quod tu laetaris in inventione esse tui creatoris!»

- Les oracions de relatiu s'han puntuat seguint el llatí clàssic, que diferia en general de com ho puntuaven als manuscrits. Un exemple seria al paràgraf [2], on diu «(...) licet sibi constet quod ille thesaurus non potest sibi vitam dare nec sibi unum momentum vitae prolongare (...)», que, per exemple, a *P* portava coma darrere *constet*. O, al contrari, en ocasions hem afegit una coma en una oració subordinada relativa explicativa, ja que en llatí clàssic portaria coma: [2] «(...) laetaretur in excellentissimo esse tuo, quod scitur ab eo et constat pro firmo esse, (...)».

4. Estudi del text: comparació entre les versions catalana original i llatina

El text llatí resulta molt més complet que el català. Es transforma en un text més llarg, ja que moltes vegades afegeix detalls que a l'original no apareixen, fins al punt que deixa de semblar, en alguns passatges, una traducció. En general, la traducció usa un llenguatge més concret i precís, per fer entendre millor el text:

[16] «(...) vengen mi (...)»

«(...) recurrant ad iustum servum tuum, (...)»

S'afegeixen, en molts casos, sintagmes que possiblement són opinions o matisos que va voler donar el mateix traductor. Això es pot veure en el paràgraf [4], on en català diu: «(...) molt deu ésser quascú alegrat e consolat en vos qui sotz atrobat esser pare e

creador e benfactor nostre». A la versió llatina, en canvi, es transmet la mateixa idea, però amb oracions subordinades i sintagmes que donen detalls que no apareixen en català:

«(...) nos, qui pervenimus de non esse in esse et reperimus esse te, Domine, sine comparatione aliqua debemus magis gaudere et tibi tota mente exultare propter inventionem tui esse excellentissimi, quia tu es Dominus et creator omnium habentium esse, tam rationabilium quam animalium quam etiam vegetabilium.»

Un altre exemple es troba al paràgraf [11], on al text llatí s'hi afegeix l'oració «(...) Et haec est causa quia tuum esse est tam admirabile et nobile, quod ipsae nullatenus sufficerent ad manifestandum solum introitum tuarum virtutum.», que podríem entendre que el traductor la volia usar per emfatitzar les qualitats de Déu.

Tanmateix, altres vegades es produeix el contrari, al text llatí s'ometen fragments, fins i tot paràgrafs sencers, que sí que apareixen a la versió catalana. Per exemple, al paràgraf [25] de la versió catalana s'hi inclou un fragment en què es fa una comparació amb l'alegria que sent un peix nedant per la mar, que s'allarga fins al final del paràgraf, que no apareix a la versió llatina:

«(...) axí con lo pex nadant per la mar, lo qual gaug e alegre li ve, Seyner, adoncs con considera lo vostre eser esser en esser.»

Al traduir al llatí també es van fer, en alguns casos, canvis en la tipologia oracional. Moltes vegades es prefereix, al text llatí, usar oracions subordinades causals que no apareixen en català:

[19] «(...) Qual cor poria comprendre la vertut ni la bonea de vostre esser?», que respon seguidament «no negú».

« (...) quia nullum cor humanum potest comprehendere bonitatem tui esse, quia infinita est, (...)»

[21] «(...) *sapias que si no t'alegres en la noblesa de ton creador, (...)*»

«(...) postquam tu non gaudes nec exultas in bonitate nec in nobilitate tui creatoris, (...)»

En aquest exemple també es pot veure que es posa èmfasi en el verb usant dos sinònims (*gaudes nec exultas*), mentre que en català només diu *alegres*.

Hi ha un sintagma que es repeteix al llarg de tot el text, que en llatí apareix més d'un cop com *bonitate et nobilitate*, en diverses formes declinades, i fins i tot amb adjectius que en matisen el significat però que en català, en canvi, se n'usen uns altres que tenen un significat més general:

[12] «(...) la vostra gran bonea e noblea, (...)»

«(...) tuam maximam bonitatem et tuam excellentem nobilitatem, (...)»

Fins i tot, en alguns casos, s'inverteix l'ordre de les dues qualitats:

[10] «(...) de la gran noblea i bonea vostra, (...)»

«(...) tuae maximae bonitatis et tuae excellentis nobilitatis, (...)»

De vegades, en català només es parla d'una de les dues qualitats, mentre que en llatí sembla que dona uniformitat parlant sempre de totes dues:

[11] «(...) tota la bonea vostra, (...)»

«(...) totam suam excellentem nobilitatem nec totam tuam ingentem bonitatem (...)»

[21] «(...) noblesa (...)»

«(...) bonitate nec in nobilitate (...)»

Altres vegades, fins i tot dona altres valors en català, com *vertut*, que el llatí no tradueix:

[19] « (...) la vertut ni la bonea de vostre esser (...)»

«(...) bonitatem tui esse (...)»

Ocorre un fet semblant cada cop que apareix la paraula *ira*, la qual al text llatí sempre va acompanyada de *tristitia*, mentre que en català normalment apareix sola, excepte al paràgraf [13], on en llatí diu *ira aut tristitia* i en català hi diu *felonia o ira*.

En general, es pot veure com els dos textos varien molt entre ells i que si es llegeix el text llatí o una traducció literal del llatí s'obtenen matisos que Ramon Llull no va donar en la versió catalana. Podem dir que això és a causa de la influència del traductor i de les seves idees. Això també demostra el pes que tenia en època medieval el traductor o copista, que fàcilment podia manipular els manuscrits. De tota manera, no ocorre com en altres casos de còpies d'aquesta època, els quals acaben essent un escrit que explica fets totalment distints, sinó que es podria dir que s'ofereix una versió més detallada i, en conseqüència, intel·ligible. Com hem dit abans, però, podem suposar que la versió llatina resultant va tenir l'aprovació del mateix Ramon Llull.

5. Bibliografia

1.1. Bibliografia primària

- De Cusa, Nicolau, *K (epitome)*. Bernkastel-Kues, St. Nikolaus Hospital: s. XV, Cod. Cus. 83, fols. 51r (extract.).
- Ramon Llull, *Llibre de contemplació en Déu*, vol. I, Llibres I-II, Antoni I. Alomar (dir.), Montserrat Lluch, Aina Sitjes, Albert Soler (eds.), Palma de Mallorca: Patronat Ramon Llull, col. Nova Edició de les Obres de Ramon Llull (NEORL) XIV, 2015.
- Salzinger, Ivus (ed.), *Beati Raymundi Lulli doctoris illuminati et martyris opera*, vols. IX, Mainz: 1721-1741. Les pàgines per a l'edició del cap. 1 són al vol. IX, 3-5 (1740). Abreujat MOG IX.

1.2. Bibliografia secundària

- Bonner, Anthony (ed.), BD-Orbita. Base de dades Ramon Llull, Centre de Documentació Ramon Llull (Universitat de Barcelona), d'on provenen les imatges i el material principal per a l'edició del cap. I.: <http://orbita.bib.ub.edu/llull>
- Bonner, Anthony; Ripoll Perelló, Maria Isabel, *Diccionari de Definicions Lul·lianes*. Palma: UIB, col. Blaquerna, 2, 2002.
- Colom Mateu, Miquel. *Glossari General Lul·lià*. Mallorca: Moll, volum I A-C, 1982, pàgs. 76-77.
- Domínguez Reboiras, Fernando, «*Soy de libros trobador*». *Catálogo y guía de las obras de Raimundo Lulio*, Madrid: Sínderesis, 2018.
- Fidora, Alexander; Rubio, Josep E. (eds.), *Raimundus Lullus. An Introduction to his Life, Works and Thought*. Turnhout: Brepols, *Corpus Christianorum, Continuatio Mediaevalis*, 214; *Supplementum Lullianum*, tom II, 2008.
- Harada, Hermogenes, *Raimundi Lulli Opera Latina*. Turnhout: Brepols, *Corpus Christianorum, Continuatio Mediaevalis*, XXXIV, tom VIII, 1980, pàgs. 269-309.
- Pindl-Büchel, Theodor, «Nicolas of Cusa's, *Extractum ex libris meditacionum Raymundi* in the manuscript transmission of Ramon Llull's Latin *Liber Contemplationis*: Preliminaries to a Critical Edition.» *Catalan Review*, vol. IV, 1-2 (1990), 299-321. Liverpool.

- Rubio, Josep E., *Literatura i Doctrina al Llibre de contemplació de Ramon Llull (Estudi formal i de continguts del primer volum)*. València: Saó, Col·lecció *Saviesa Cristiana*, 2, 1995, pàgs. 13-30.
- Rubio, Josep E., Ramon Llull, *Llibre de Contemplació. Antologia*. Barcelona: Barcino, 2009, pàgs. 5-32.
- Villalba i Varneda, Pere, *Ramon Llull. Escriptor i Filòsof de la Diferència. Palma de Mallorca, 1232-1316*. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona, 2015

6. Edició

Abreviatures utilitzades a la redacció de l'aparat crític

add. : *addidit*

corr. : *correxist*

del. : *delevit*

in marg : *in margine*

iter. : *iteravit*

om. : *omittit*

transp. : *transposuit*

[E 3r] [M₁ 1vb] [M₂ 1va] [M₃ 4r] [P Iv] [l 2va]

LIBER PRIMVS CONTEMPLATIONVM¹⁷

INCIPIT PRIMA DISTINCTIO LAETITIAE

QUALITER UNUSQUISQUE DEBET GAUDERE ET RECIPERE IN SE MAXIMUM GAUDIUM
PROPTER HOC¹⁸ QUIA DEUS EST¹⁹

SECTIO PRIMA²⁰

[1] Deus²¹ Pater omnipotens, si quis recipit in se maximum gaudium²² et laetatur quando invenit aliquem lapidem pretiosum et videt illum pulcherrimum et nitentem²³ et maxime quan[M₁ 2ra]do scit illum habere proprietates aliquas virtuosas sine comparatione aliqua, multo melius esset consonum rationi quod totum humanum genus incessabiliter laetaretur²⁴ in excellentissimo esse tuo, quod scitur ab eo²⁵ et constat pro firmo esse, quod etiam numquam potest venire in privationem essendi, quia non est mirabile, si ille²⁶ laetatur ex inventione rei infinitae, qui est laetus et hilaris propter inventionem rei finitae.

¹⁷ Liber – contemplationum] *om. E M₁M₂M₃ l*

¹⁸ propter hoc] *om. P*

¹⁹ incipit – est] 1^a. distinctio de gaudio et letitia *add. in mg. M₃*

²⁰ Sectio prima] *om. E M₁ M₃ l Capitulum .1. M₂*

²¹ Deus] *iter. M₃*

²² gaudium maximum] *transp. M₂*

²³ nitentem] *intentem M₃*

²⁴ laetaretur] *laetaret l*

²⁵ ab eo] *adeo M₃ P l*

²⁶ ille] *om. P*

²⁷ propter inventionem] *pro inventionem M₃ P l*

[2] Si quis, Domine Deus²⁸, propter inventionem²⁹ alicuius³⁰ thesauri transitorii recipit in se maximum gaudium³¹ et applausum, licet sibi constet quod ille thesaurus non potest sibi³² vitam dare nec sibi unum momentum vitae prolongare nec defendere corpus suum ab infirmitatibus, [*M*₂ 1vb] quanto [*M*₃ 4v] magis ille qui cogitat intra se et discernit in corde suo quod tu es ab aeterno et es solus ille qui das vitam et esse³³ cunctis creatis et qui potes uno momento cuncta delere et potes custodire corpus humanum, et quodlibet aliud ab omni infirmitate et ab omni nocumento tenetur gaudere³⁴ et totis suis viribus exultare ex inventione tui esse excellentissimi plusquam ex inventione thesauri.

[3] Vnde, Domine, quia omnibus nobis constat firmiter quod tu es, idcirco valde debemus laetari in tuo esse, quia sine existimatione aliqua maximum bonum sequitur quod³⁵ tu es.

[4] Domine Deus, si pater qui reperit natum suum in alienis finibus a terra sua valde remotis vel frater fratrem, quem diu non vidit³⁶, est etiam³⁷ valde³⁸ hilaris et iocundus propter suam³⁹ inventionem et recipit secum⁴⁰ magnam consolationem, nos, qui [*I* 2vb] pervenimus de non esse in esse et reperimus esse te, Domine, sine comparatione aliqua debemus magis gaudere et tibi tota mente exultare propter inventionem tui esse excellentissimi, quia tu es Dominus et creator omnium habentium [*E* 3v] esse, tam rationabilium quam animalium quam etiam⁴¹ vegetabilium.

[5] [*P* 1r] Quia licet pater, qui invenit filium suum in aliena terra⁴² vel⁴³ frater fratrem, sciat illum non habere potestatem dimittendi sibi sua crimina nec posse eum a morte eru[*M*₁ 2rb]ere nec sibi vitam prolongare nec eum a gehennae cruciamentibus⁴⁴ liberare. Tamen ipse valde gaudet et est hilaris ex sua inventionem, ergo quanto magis debemus nos et tenemur magis⁴⁵ gaudere in te, Domine Deus, qui potes nobis dimittere⁴⁶ delicta nostra et nos ab omnibus nocumentis defendere et dare nobis gloriam sempiternam. [6] Vnde Domine, postquam in nobis est tam vehemens causa et ratio gaudendi in tuo esse, ego quidem gaudebo et exultabo in te prout mea possibilitas se extendet.

²⁸ Deus] *om. P*

²⁹ propter inventionem] *pro inventionem M₃ P I*

³⁰ Si – alicuius] *iter. sed del. E*

³¹ gaudium maximum] *transp. M₂*

³² sibi] *om. M₁ M₂*

³³ et esse] *om. M₁*

³⁴ gaudere] *gaudium E M₃ M₃*

³⁵ quod] *cum E M₁ M₂*

³⁶ diu – vidit] *transp. E M₁ M₂*

³⁷ etiam] *om. M₃ P I, est etiam transp. M₁*

³⁸ valde] *in marg. M₁*

³⁹ suam] *illam M₃ P I*

⁴⁰ secum] *om. P*

⁴¹ animalium – etiam] *om. P*

⁴² terra] *natura M₁*

⁴³ vel] *ut M₁ M₂*

⁴⁴ cruciamentibus] *cruciamentis M₃ P I*

⁴⁵ magis] *om. M₁*

⁴⁶ dimittere] *om. P*

[7] Domine Deus, si quamplures⁴⁷ homines⁴⁸ gaudent propter festa et propter eorum solemnitates et adornant sua hospitia et se ipsos pulcherrimis indumentis et faciunt maxima convivia suis amicis, oportet necessario⁴⁹, si recte volumus per⁵⁰ veritatis semitas ambulare, quod nos gaudeamus omnes in te, qui es nostrum festum et nostra requies singularis, et quod ornemus nostra corda et⁵¹ corpora operibus virtuosis, mundantes prius nostra corpora ab⁵² omnibus sordibus vitiorum et recipientes in nostris hospitibus pauperes nostros proximos, eis⁵³ pias elemosinas erogando.

[8] Item sicut⁵⁴ pater familias praecipit universae familiae suae quod non exerceant nec faciant aliquod opus manuale⁵⁵ in diebus festis, immo cessent a⁵⁶ quolibet opere et colant et honori[M₂ 2ra]ficent dies festos, qui sunt eis dies quietis; sic nos et multo melius ob honorem festi adinventionis esse tui Dei⁵⁷, debemus praecipere omnibus⁵⁸ nostris membris quod ipsa festent⁵⁹ et sint in quiete, ita quod non sint occupata circa aliquod aliud⁶⁰ opus, nisi in contemplando te, Dominum⁶¹ Deum nostrum. [9] Festum istud, quod nos debemus facere ex inventione esse divini, non debet esse tale sicut⁶² alia festa, quia omnes alii dies festivi coluntur in uno tempore et non in alio; sed istud⁶³ tale festum semper debet esse continuum et durable, nec aliquod tempus praefixum seu assignatum debet ipsum comprehendere.

[10] Domine Deus creator omnium, sicut⁶⁴ omnes creaturae ostendunt in se ipsis signum tuae maximae bonitatis et tuae excellentis nobilitatis, [M₃ 5r] sic quilibet nostrum deberet in se ostendere apparentia signa ingentis laetitiae, quam haberet erga benignitatem tui esse. [11] Sed sicut crea[M₁ 2va]turae non habent sufficientiam in se ipsis ad demonstrandam in se totam suam⁶⁵ excellentem⁶⁶ nobilitatem nec [P 1v] totam tuam ingentem bonitatem, immo in se ipsis patiuntur maximum defectum demonstrandi et manifestandi copiam tuarum virtutum. Et haec⁶⁷ est causa quia⁶⁸ tuum esse est tam admirabile⁶⁹ et nobile, quod ipsae⁷⁰ nullatenus sufficerent ad

⁴⁷ quamplures] complures M₃ P l

⁴⁸ homines] om. M₃

⁴⁹ necessario] ex add. E M₁ M₂

⁵⁰ per] pro M₃

⁵¹ operi] iter. sed del. M₃

⁵² ab] om. E M₁ M₃ P l

⁵³ eis] et M₃ P

⁵⁴ sicut] sic M₁ M₂

⁵⁵ manuale] naturale E

⁵⁶ a] et M₃

⁵⁷ dei] om. P

⁵⁸ omnibus] om. M₂

⁵⁹ festent] festinent M₃ festivent P l

⁶⁰ aliud] om. M₁

⁶¹ Dominum] Iesum add. P

⁶² sicut] sic M₁

⁶³ istud] om. P

⁶⁴ sicut] sic M₁

⁶⁵ suam] om. E M₁ M₂ tuam l

⁶⁶ excellentem] excellentiam P

⁶⁷ haec] hoc M₃ l

⁶⁸ causa quia] transp. M₃ l

⁶⁹ tam admirabile] adeo mirabile E M₁ M₂

⁷⁰ ipsae] ipse M₃

manifestandum solum introitum tuarum virtutum. Sic nos non sufficimus, immo patimur in nobis⁷¹ maximum defectum ha[*l* 3va]bendi⁷²⁷³ illud gaudium et illam [E 4r] iocunditatem, quam debemus⁷⁴ habere in te in hoc quod tota mens nostra et tota nostra sollicitudo debet⁷⁵ exardescere in fervore⁷⁶ tui amoris. [12] Tamen, Domine Deus, creaturae manifestant et ostendunt nobis melius tuam maximam bonitatem et tuam excellentem nobilitatem, quam nos sciamus per⁷⁷ earum manifestationem gaudere in te; et hoc accidit nobis causa⁷⁸ magnae fragilitatis et ignorantiae quae est in nobis, quia nos non cognoscimus hoc⁷⁹ quod esset possibile humanae fragilitati cognoscere⁸⁰.

[13] Quare⁸¹ omnes homines naturaliter deberent tantum⁸² gaudere in te, Domine Deus,⁸³ ut⁸⁴ nullus scrupulus⁸⁵ irae⁸⁶⁸⁷ seu⁸⁸ tristitiae⁸⁹ posset cadere in ipsis. [14] Vnde, Domine, humiliter exoro⁹⁰ tuam clementiam, quatenus tu digneris mihi praestare tantam gratiam gaudendi in te, ut⁹¹ omnia foramina et omnes pori mei corporis⁹² sint clausi per quos⁹³ ira vel⁹⁴ tristitia posset in me introire⁹⁵.

[15] Item⁹⁶, Domine, tibi supplico ut devotus quod⁹⁷ tu taliter⁹⁸ adaperias foramina et ianuas mei cordis, quod adimpleatur gaudio et laetitia quae debet in nobis omnibus esse⁹⁹ propter hoc¹⁰⁰ quia tu es.

[16] Domine Deus virtutum, si forte sunt aliqui qui velint gaudere in te et esse pleni gaudio perfecto, recurrant ad iustum servum¹⁰¹ tuum, quia ipsi

⁷¹ in nobis] *om. M₁ P*

⁷² habendi] *om. P*

⁷³ in demonstrando] *supra lineam in P*

⁷⁴ debemus] *deberemus P l*

⁷⁵ debet] *deberet M₃ P l*

⁷⁶ exardescere in fervore] *effervescere in ardore P*

⁷⁷ per] *pro M₃*

⁷⁸ causa] *occasione M₃ P l*

⁷⁹ hoc] *id M₃ P l*

⁸⁰ cognoscere] *ad cognoscendum E M₁ M₂*

⁸¹ Quare] *Quia M₁ M₂ M₃ P l*

⁸² tantum] *tum, sed corr. tantum supra lineam P*

⁸³ Domine] *om. P*

⁸⁴ ut] *quod E ita quod M₁ M₂*

⁸⁵ nullus scrupulus] *nullum scrupulum E M₁ M₂*

⁸⁶ ira] *iter. sed del. M₃*

⁸⁷ irae] *ira M₁ M₂ M₃*

⁸⁸ seu] *aut M₃ P l*

⁸⁹ tristitiae] *tristitia M₁ M₂ M₃*

⁹⁰ exoro] *oro M₃ P l*

⁹¹ ut] *quod E M₁ M₂*

⁹² corporis] *om. M₁*

⁹³ per quos] *pro quibus E M₁ M₂ pro quos M₃*

⁹⁴ vel] *ut M₁ M₂*

⁹⁵ introire] *subire M₃ P l*

⁹⁶ Item] *Idem P*

⁹⁷ quod] *ut M₃ P l*

⁹⁸ taliter] *transp. E M₁ M₂*

⁹⁹ in – esse] *transp. P*

¹⁰⁰ hoc] *id M₃ P l*

¹⁰¹ servum] *servitium M₃ P l*

invenient eum¹⁰² ita [*M*₂ 2rb] repletum¹⁰³ omni gaudio sicut fons vivus aqua mananti. [17] Si forte, Domine, aliqui venerint ad me, a quibus ego interroger ubi est summum gaudium in quo omnis perfectio gaudii recipitur, ego respondebo immediate eis¹⁰⁴ quod ipsi inventient illud si bene¹⁰⁵ voluerint prae[*M*₁ 2vb]meditari in cordibus suis vel¹⁰⁶ habere rectam intelligentiam quod tantum illud est in te, et hoc est propter hoc¹⁰⁷ quia tu es. [18] Et si forte aliqui venerint ad me¹⁰⁸ et receperint in se istud¹⁰⁹ summum gaudium, ipsi erunt in tam¹¹⁰ pleni praedicto gaudio quod vix ullum malum poterit in eis recipi¹¹¹ nec cadere in eorum subiectis.

[19] Domine Deus, quia nullum cor humanum potest comprehendere bonitatem¹¹² tui esse, quia infinita est, ideo impossibile est quod aliquis possit comprehendere illud gaudium quod debet habere in se, eo quod tuum esse est.

[20] [*P* 2r] Item, Domine Deus, in me est tanta notitia infusa a tua largiflua bonitate quod percipio et cognosco quod non sunt mentis oculi nec etiam corporales qui sufficiant ad cernendum sive¹¹³ ad cogitandum tuam bonitatem, nec sunt linguae alicuius idiomatis quae possint proferre tuas virtutes, nec sunt aures capitum quae possint¹¹⁴ audire laudes pertinentes ad tuam maximam bonitatem.[21] Et si forte, Domine Deus, ego non recipio in me illud gaudium quod ego debeo habere causa tui esse, ego manifestabo animae meae dicens ei: [*M*₃ 5v] constet¹¹⁵ tibi pro fato¹¹⁶ quod¹¹⁷, postquam tu non gaudes nec exultas in bonitate nec in¹¹⁸ nobilitate tui creatoris, quod paenae perpetuae gehennales sunt paratae¹¹⁹ ad torquendum te in perpetuum.

[22] Domine Deus, tanta est tua excellens nobilitas et tua bonitas quod nullo modo totus mundus [*E* 4v] posset unam tuarum virtutum comprehendere, quare, Domine¹²⁰, oportet quod illud gaudium, quod nos habemus propter hoc¹²¹ quia scimus quod tu es, sit adeo magnum, quod vix possit recipi in nostro corde. [23] Ergo, Domine Deus, merito de[*I* 3vb]bet

¹⁰² eum] se *M*₃ *P* *I*

¹⁰³ repletum] repletos *M*₃ *P* *I*

¹⁰⁴ immediate eis] protinus ipsis *M*₃ *P* *I*

¹⁰⁵ bene] bonum *M*₁ *M*₂ bonum *sed corr.* bene *P*

¹⁰⁶ vel] ut *M*₁ *M*₂

¹⁰⁷ hoc] id *M*₃ *P* *I*

¹⁰⁸ me] te *M*₃ *P* *I*

¹⁰⁹ istud] illud *M*₃ *P* *I*

¹¹⁰ in tam] adeo *M*₃ *P* *I*

¹¹¹ recipi] recipiunt *M*₃

¹¹² bonitatem] tuam *add.* *M*₂

¹¹³ sive] seu *E* *M*₁ *M*₂

¹¹⁴ possint] possent *E*

¹¹⁵ constet] constat *M*₃ *P* *I*

¹¹⁶ fato] certo *M*₃ *P* *I*

¹¹⁷ quod] *om.* *M*₃ *P* *I*

¹¹⁸ bonitate nec in] *om.* *P* bonitate et *E* *M*₃ *I*

¹¹⁹ paratae] parata *P*

¹²⁰ Domine] *om.* *M*₂

¹²¹ hoc] id *M*₃ *P* *I*

tibi attribui omnis gloria et¹²² omnis¹²³ laus, propter hoc¹²⁴ quia tu argumentasti in tantum illud¹²⁵ gaudium, quod¹²⁶ non potest comprehendi in corde nec in corpore alicuius hominis, nec¹²⁷ etiam in toto mundo, quia istud gaudium est maius quam totus mundus. [24] Vnde, Domine, sanctificetur nomen tuum in perpetuum¹²⁸, quia tu infundis in iusto¹²⁹ tantam gratiam quod¹³⁰ ipse potest¹³¹ dicere cordi suo: o quanta beatitudo felicitatis¹³² tibi evenit, [M₁ 3ra] in hoc quod tu laetaris in inventione esse tui¹³³ creatoris¹³⁴! propter hoc¹³⁵ maximum bonum tibi accidit in hoc¹³⁶ quod ipsum est.

[25] Item, Domine Deus, omnis honor et reverentia tibi exhibeatur, quia tu dedisti servo¹³⁷ tuo¹³⁸ tantam gratiam, quod¹³⁹ tota mens sua¹⁴⁰ et animus exultant et laetantur pro¹⁴¹ gaudio tui esse¹⁴² [M₂ 2va] quando ipse cogitat¹⁴³ in corde suo bonum quod ei¹⁴⁴ evenit causa tui esse, quod numquam cadit nec pervenit in privationem.

[26] Item, Domine, benedictum sit nomen tuum, quia ob gratiam quam iusto¹⁴⁵ fecisti in cognoscendo tuum¹⁴⁶ esse, ubicumque ipse sit¹⁴⁷, existit¹⁴⁸ laetus et hilaris¹⁴⁹ et¹⁵⁰ quodcumque¹⁵¹ actum ipse exercet¹⁵². [27] Et istud¹⁵³

¹²² omnis – et] *om. M₁*

¹²³ omnis] *om. M₂*

¹²⁴ hoc] *id M₃ P l*

¹²⁵ illud] *istud E M₁ l*

¹²⁶ quod] *ita add. M₁ M₂*

¹²⁷ nec] *quod pia est add. M₁ M₂*

¹²⁸ in perpetuum] *om. M₂*

¹²⁹ infundisti – iusto] *infundistis iustis M₃ P l*

¹³⁰ quod] *ut M₃ P l*

¹³¹ ipse potest] *ipsi possint M₃ P l*

¹³² beatitudo felicitatis] *transp. P*

¹³³ esse tui] *tui esse M₁*

¹³⁴ creatoris] *om. M₁*

¹³⁵ hoc] *quod E M₃ P l*

¹³⁶ in hoc] *in eo ipso M₃ P l*

¹³⁷ servo] *iusto add. M₂*

¹³⁸ servo tuo] *servis tuis M₃ P l*

¹³⁹ quod] *ita add. M₂*

¹⁴⁰ sua] *eorum M₃ P l*

¹⁴¹ pro] *prae l*

¹⁴² propter hoc maximum bonum-- esse] *om. M₁*

¹⁴³ ipse cogitat] *ipsi cogitant M₃ P l*

¹⁴⁴ ei] *eis M₃ P l*

¹⁴⁵ iusto] *iustis M₃ P l*

¹⁴⁶ tuum] *tuo M₃ P l*

¹⁴⁷ ipse sit] *ipsi sunt P ipsi sint M₃ l*

¹⁴⁸ existit] *existunt M₃ P l*

¹⁴⁹ laetus et hilaris] *laeti et hilares P l laeti et hilaris M₃*

¹⁵⁰ et] *om. l est add. M₂*

¹⁵¹ quodcumque] *quemcumque M₁ M₃ P l*

¹⁵² ipse exercet] *ipsi exercent M₁ M₃ P l*

¹⁵³ istud] *illud E*

tale gaudium, quod taliter est in¹⁵⁴ iusto¹⁵⁵, existit in eo¹⁵⁶ propter hoc¹⁵⁷ quia ipse est¹⁵⁸ totus¹⁵⁹ in te per¹⁶⁰ gratiam, et tu es illud gaudium.

[28] [P 2v] Domine Deus, si quis cogitat recte magnum bonum et magnam gratiam quae ei evenit causa tui esse, ipse debet cognoscere quod ei non sufficiunt tempora recipiendi in se illud gaudium¹⁶¹ quod ipse debet habere, quia cognoscit te esse. [29] Si forte, Domine Deus, spatium meae vitae¹⁶² est breve, hoc est summa passio et maius malum quod ego aliquo modo¹⁶³ possim perferre¹⁶⁴, propter hoc quia¹⁶⁵ in tempore praeterito ego non sensi in me¹⁶⁶ exultationem gaudii quod ego debuisssem¹⁶⁷ in me habuisse causa tui esse. [30] Gloria et benedictio tibi, Domine, in perpetuum tribuantur¹⁶⁸ et dignare per tuam piissimam misericordiam aperire labia mea, ut valeam infundere¹⁶⁹ actionem gratiarum et laudum tibi, Deo meo, qui vere solus¹⁷⁰ es¹⁷¹.

¹⁵⁴ in] *om.* $M_1 M_2$

¹⁵⁵ iusto] iustis $M_3 P l$

¹⁵⁶ in eo] in eis $M_3 P l$

¹⁵⁷ hoc] id $M_3 P l$

¹⁵⁸ ipse est] ipsi sunt $M_3 P l$

¹⁵⁹ totus] toti $M_3 P l$

¹⁶⁰ per] pro M_3

¹⁶¹ in se illud gaudium] *transp.* P

¹⁶² spatium – vitae] *transp.* $M_3 P l$

¹⁶³ modo] *om.* M_2

¹⁶⁴ perferre] habere $E M_1 M_2$

¹⁶⁵ propter hoc quia] ob id solum quod $M_3 P l$

¹⁶⁶ in me] *om.* P

¹⁶⁷ debuisssem] debebam $M_3 P l$ deberem E

¹⁶⁸ tribuantur] tribuatur P

¹⁶⁹ infundere] effundere $E M_3 P l$

¹⁷⁰ vere solus] *transp.* $M_3 l$

¹⁷¹ meo – es] *om.* $E M_1 M_2$

7. Traducció pròpia

LLIBRE PRIMER DE LES CONTEMPLACIONS

COMENÇA LA PRIMERA DISTINCIÓ: SOBRE L'ALEGRIA

COM QUALESEVOL HA DE GAUDIR I REBRE EN SI EL MÀXIM DE GOIG
PER RAÓ QUE DÉU ÉS

SECCIÓ PRIMERA

[1] Déu Pare tot poderós, si algú rep en si el màxim goig i s'alegra quan troba una pedra preciosa i la veu preciosíssima i fulgent, sobretot quan sap que aquella té algunes propietats virtuoses sense cap comparació, molt més és d'acord amb la raó que tot el gènere humà s'alegrés de manera incessant en el teu ésser excel·lentíssim, el qual es reconeix per si mateix i consta que és ferm, el qual tampoc no pot venir en privació d'ésser, ja que no és digne d'admiració si s'alegra per la trobada d'una cosa infinita aquell que està content i alegre per la trobada d'una cosa finita.

[2] Si algú, Senyor Déu, per la trobada d'un tresor passatger rep en si el major goig i aplaudiment, malgrat que li consta que aquell tresor no li pot donar vida ni li pot allargar ni un instant de la vida ni protegir el seu cos de les malalties; més encara, aquell qui reflexiona dins seu i comprèn en el seu cor que tu ets etern i tu ets l'únic que dones vida i ésser a tot el que existeix i qui pots en un instant destruir totes les coses i pots protegir el cos humà, i obliga a gaudir qualsevol cosa a partir de tota malaltia i de tot mal i alegrar-se amb totes les seves forces de la trobada del teu ésser excel·lentíssim més que de la trobada d'un tresor.

[3] Per la qual cosa, Senyor, perquè ens consta a tots nosaltres fermament que tu existeixes, per aquest motiu, ens hem d'alegrar molt en el teu ésser, ja que sens cap dubte segueix el màxim bé que tu ets.

[4] Senyor Déu, si el pare que troba el seu fill en terres estrangeres extremament remotes, o el germà que troba el germà, el qual no ha vist durant molt de temps, se sent també molt feliç i plaent per la seva trobada i rep en si un gran consol; nosaltres, que venim de no ésser en l'ésser i descobrim que tu existeixes, Senyor, sense cap comparació ens hem d'alegrar més i exultar-te amb tota l'ànima per la trobada del teu excel·lentíssim ésser, ja que tu ets el Senyor i creador de tots els éssers que hi ha, tant racionals com animals com també vegetals.

[5] Per això cal que el pare, qui troba el seu fill en una terra estrangera o el germà troba el germà, sàpiga que ell no té la potestat de perdonar-se les seves faltes ni pot evitar la seva mort ni es pot allargar la vida ni alliberar-se dels turments de l'infern. Tanmateix, ell mateix s'alegra molt i està content per la seva trobada. Per tant, molt més ens n'hem d'alegrar nosaltres i hem de gaudir més en tu, Senyor Déu, que ens pots perdonar les nostres faltes i defensar-nos de tots els mals i donar-nos la glòria permanent. [6] Per això, Senyor, ara que en nosaltres l'afer i la raó d'alegrar-se en el teu ésser és tan intens, jo sens dubte m'alegraré i m'abrivaré en tu segons m'ho permeti la meua possibilitat.

[7] Senyor Déu, si moltíssims homes gaudeixen amb motiu de les festes i per la seva solemnitat i adornen les seves cases i ells mateixos amb preciosíssims vestits i fan grans convits amb els seus amics, cal necessàriament, si volem avançar correctament pels camins de la veritat, que tots nosaltres gaudim en tu, qui ets la nostra festa i el nostre descans particular, i que guarnim els nostres cors i cossos amb virtuoses accions, netejant primerament els nostres cossos de totes les impureses dels vicis i rebent en les nostres cases els nostres veïns pobres, donant-los piadoses almoines.

[8] Així com el cap de casa adverteix tota la seva família que no treballin ni facin cap feina manual en dies festius, al contrari, que deixin de treballar en qualsevol feina i celebrin i honorin els dies festius, que són per a ells els dies de descans; també així nosaltres, molt millor, a causa de l'honor de la festa de la trobada del teu ésser Déu, hem d'advertir tots els nostres membres que ho celebrin i descansin, de tal manera que no estiguin ocupats en alguna altra tasca, llevat que estiguin contemplant-te, Senyor Déu nostre. [9] Aquesta festa, que nosaltres hem de fer a partir de la divina trobada de l'ésser diví, no ha de ser com les altres festes, ja que tots els altres dies festius són celebrats en un moment concret i no en cap altre; en canvi, aquesta festa de tal mena sempre ha de ser permanent i durable, i no l'ha de contenir cap dia prefixat o assignat.

[10] Senyor Déu creador de tot, així com totes les criatures mostren en elles mateixes el senyal de la teva màxima bonesa i de la teva excel·lent noblesa, així també qualsevol de nosaltres hauria de mostrar els senyals visibles de la immensa alegria, que qualsevol de nosaltres tindria envers la benvolença del teu ésser. [11] Però com les criatures no tenen suficiència en si mateixes per demostrar en elles tota la seva excel·lent noblesa ni tota la teva immensa bonesa, tanmateix sofreixen en elles mateixes la major mancança de demostrar i posar de manifest la riquesa de les teves virtuts. I aquesta és la causa per què el teu ésser és tan admirable i noble, que aquestes criatures de cap manera siguin capaces de manifestar l'únic accés de les teves virtuts. De la mateixa manera nosaltres no som capaços, al contrari, patim en nosaltres el major defecte de tenir aquell goig i aquell plaer, que hem de tenir en tu en el fet que tota la nostra ment i tota la nostra atenció s'ha d'encendre per l'ardor del teu amor. [12] Tanmateix, Senyor Déu, les criatures posen de manifest i ens mostren millor la teva bonesa i la teva excel·lent noblesa, que el que nosaltres sabem gaudir en tu per la seva manifestació; i això ens ocorre a nosaltres pel motiu de gran fragilitat i ignorància que tenim, ja que nosaltres no coneixem això que li seria possible conèixer a la fragilitat humana.

[13] Per aquest motiu, tots els homes naturalment haurien d'alegrar-se tant en tu, Senyor Déu, que cap mica d'ira o de tristesa pugui caure en ells mateixos. [14] Per la qual cosa, Senyor, prego submisament la teva clemència, fins a tal punt que tu estimis convenient procurar-me tanta gràcia d'alegrar-me en tu, que tots els conductes i tots els porus del meu cos estiguin tancats per on la ira i la tristor puguin entrar en mi. [15] I així mateix, Senyor, et suplico com a creient que soc, que tu d'aquesta manera obris els conductes i les portes del meu cor, que sigui omplert amb el gaudi i l'alegria que tots nosaltres hem de tenir perquè tu existeixes.

[16] Senyor Déu de les virtuts, donat el cas que n'hi hagi alguns qui desitgin alegrar-se en tu i ser rics en el gaudi perfecte, recorrin al teu servent just, ja que

aquests el trobaran, tan ple de tot goig com una font viva amb aigua rajant. [17] Donat el cas, Senyor, que alguns acudissin a mi, els quals em preguntarien on és el major goig en el qual tota la perfecció del gaudi és obtinguda, jo els respondré immediatament que ells mateixos el trobaran si bonament volguessin considerar en els seus cors i tenir l'enteniment just que allò només és en tu, i això és perquè tu existeixes. [18] I si donat el cas que uns quants vinguessin a mi i rebessin en ells aquest màxim gaudi, ells mateixos seran en tan plena anunciada alegria que amb prou feines podrien rebre cap mal ni caure en les seves trampes.

[19] Senyor Déu, ja que cap cor humà pot comprendre la bonesa del teu ésser, ja que és infinita, per aquesta raó és impossible que algú pugui comprendre aquell goig que ha de tenir en si, per què existeix el teu ésser.

[20] Així mateix, Senyor Déu, tant coneixement és inculcat en mi per la teva generosa bonesa que percebo i sé que no hi ha ulls de l'ànima ni tampoc corporals que bastin per discernir o per comprendre la teva bonesa, ni hi ha llengües en cap idioma que puguin expressar les teves virtuts, ni hi ha oïdes del cap que puguin sentir les virtuts pertanyents a la teva màxima bonesa. [21] I si donat el cas, Senyor Déu, que jo no rebo en mi aquell goig que jo he de tenir a causa del teu ésser, jo em manifestaré a la meva ànima dient-li: que et sigui establert pel destí que, com que tu no gaudeixes ni t'exultes en la bonesa ni en la noblesa del teu creador, que les penes perpètuas infernals estan preparades per torturar-te a perpetuïtat.

[22] Senyor Déu, tanta és la teva excel·lent noblesa i la teva bonesa que de cap manera tot el món podria entendre una sola de les teves virtuts, ja que, Senyor, cal que aquell goig, que nosaltres tenim perquè sabem que tu existeixes, sigui tan gran, que difícilment pugui ser rebut en el nostre cor. [23] Llavors, Senyor Déu, amb raó t'ha de ser atribuïda tota la glòria i tota lloança, perquè tu vares demostrar fins a tal punt aquell goig, que no pot ser comprès en el cor ni en el cos de cap home, ni tampoc en tot el món, ja que aquest goig és major que tot el món. [24] Per la qual cosa, Senyor, santificat sigui el teu nom a perpetuïtat, ja que tu inculques al just tanta gràcia que ell mateix pot dir en el seu cor: oh quanta benaurança de la felicitat t'arriba, en el fet que tu t'alegres en la trobada de l'existència del teu creador! Per aquest motiu el major bé t'escau en el fet que ell mateix existeix.

[25] Així mateix, Senyor Déu, tot l'honor i el respecte et sigui mostrat, ja que tu donares al teu serf tanta gràcia, que tota la seva ànima i esperit s'abriven i s'alegren pel goig del teu ésser quan ell mateix projecta en el seu cor el bé que li arriba a causa del teu ésser, que mai no sucumbeix ni acaba en mancança.

[26] Així mateix, Senyor, beneït sigui el teu nom, ja que a causa de la gràcia que proporcionares al just en conèixer el teu ésser, allà on sigui, existeix alegre i feliç i du a terme ell mateix qualsevol acció. [27] I aquest mateix goig, que es dona talment en el just, existeix en ell perquè ell mateix és tot en tu per la gràcia i tu ets aquell goig.

[28] Senyor Déu, si algú pensa correctament el gran bé i la gran gràcia que li arriba a causa del teu ésser, ell mateix ha de saber que no li basten les ocasions de rebre en si aquell goig que ell mateix ha de tenir, ja que sap que tu existeixes. [29] Donat el cas, Senyor Déu, que l'espai de la meua vida és breu,

això és la major passió i el major mal que jo de qualsevol manera pugui suportar, perquè en temps passat jo no vaig sentir en mi l'exultació de l'alegria que jo hagués hagut de tenir en mi a causa del teu ésser. [30] Glòria i benedicció a tu, Senyor, a perpetuïtat siguin atorgades i et dignis a obrir els meus llavis per la teva beatíssima misericòrdia, de manera que jo pugui donar-te gràcies i lloances, Déu meu, que certament ets l'únic.

8. Taula d'imatges dels manuscrits utilitzats

VOLUMEN I. LIBER I. DISTINCTIO I. De Lætitia.

CAPUT I.

Quomodo Homo debeat lætari, quia DEUS est in Esse.

1. **D**EUS Pater, Domine univ^{er}forum, quæ sunt! Si homo, qui invenit pretiosum lapidem, valde lætatur propter illius inventionem, quia videt, quod sit pulcher, & scit, quod sit valde bonus; est certè rationabile, quòd nos, qui scimus, quòd Tu sis in *esse*, lætemur in tuo *esse*, quia est in *esse*, & non in privatione; nam, qui lætatur de inventione rei finitæ, est valde mirabile, si non lætatur de inventione rei infinitæ.
2. Tu scis, Domine, quòd homo, qui invenit Thesaurum, vehementer lætetur, quamvis ille Thesaurus ipsi non possit dare vitam, nec ipsum eripere à morbo: igitur ille, qui in suâ mente perpendit, quòd Tu sis in *esse*, & des vitam, & eripias ab infirmitate, certè est stultus, si non magis lætetur de Te, quàm de Thesaurò, quem invenit.
3. Unde, cum nos verè sciamus, Domine, quòd tu sis in *esse*, lætamur valde magnâ lætitiâ in Te, quia valde magnum bonum sequitur ex hoc, quòd Tu sis in *esse*.
4. Domine DEUS! Quando homo est in aliena terra, & invenit ibi suum fratrem vel suum filium, quem longo tempore non vidit, est multùm lætus satisfactus & consolatus cum illo: Unde, cum nos venerimus de privatione in *esse*, & invenerimus Te in hoc mundo, quilibet debet esse multùm lætus & consolatus in Te, qui es inventus esse noster Pater & Creator & Benefactor.
5. Quamvis ita sit, Domine, quòd homo, qui invenit suum fratrem, sciat, ipsum non habere potestatem remittendi ei sua peccata, nec habere potestatem restaurandi eum à morte, neque dandi ei vitam, nec ipsum custodiendi ab inferno, & tamen habet magnam læticiam de inventione illius; quare igitur nos non lætamur de inventione Tui, qui habes potestatem nobis remittendi peccata, & nos adjuvandi, & nos custodiendi ab infernalibus poenis?
6. Scias, Domine, quoniam est tam rationabile, quòd lætemur in Te, ego lætabor in

APPENDIX I

Partial edition of the *Extractum ex libris meditacionum
raymundi*
(Bernkastel-Kues, St. Nikolaus Hospital, Cod. Cus. 83)*

<LIBER PRIMUS>

<I>

prima distinccio leticie

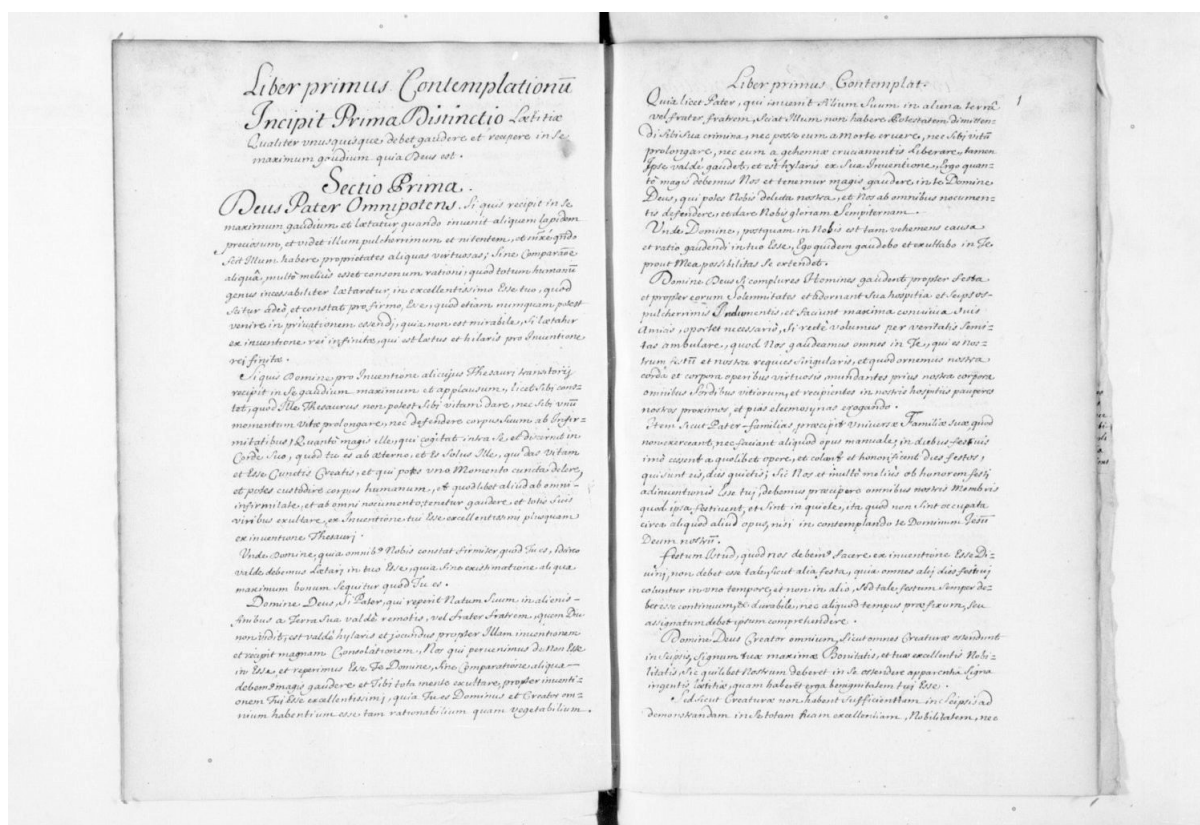
<I>

qualiter quisque gaudere debet et recipere maximum gaudium propter
hoc quia deus est

Deus omnipotens si gaudium accipitur de inuencione lapidis preciosi
uel margarite propter eius nitorem et proprietates et virtutes. multo
forcius totum genus humanum in tuo esse firmissimo quod numquam
venit ad priuacionem letari debet propter suam infinitatem. et lapidis
preciosi finitatem/ Similiter si ex inuencione thesauri non potens dare
vitam. nec datam prolongare. nec ab infirmitatibus (prolongare *scr. et
del.*) defendere. quis letatur forcius in tuo esse omnipotenti omnireanti
et conseruanti//

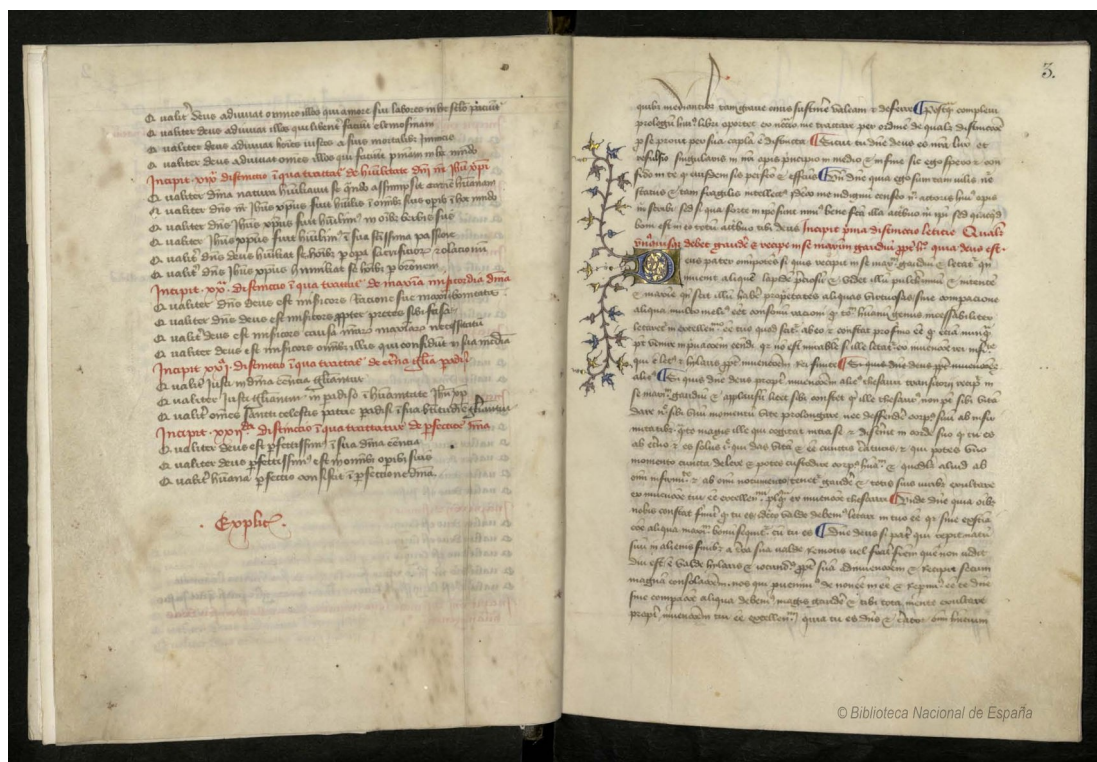
similiter si inuencione perdit filij aut fratris in remotis partibus inuen-
tor letatur. quanto magis in tuo esse. cum creauerit tam rationabilia

* Notes to the edition: Spelling and punctuation have been retained. Ab-
breviations have been augmented and extended according to the classic rules of
orthography. In the interests of clarity, those titles of chapters in which the titles
and subtitles appeared to be interconnected were rubricated separately. After
the strongest punctuation marks (//, /, and ./) a new paragraph was always
inserted.

Source gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France, Département des manuscrits, Latin 17819

[P: Paris, Bibliothèque Nationale de France, lat. 17819 (s. XVII), fols. 1v-1r]

[E : Madrid, Biblioteca Nacional de España, Ms. 131 (s. XV), fols. 2v-3r]

Quod statim delectationem consequatur
 Et sicut homo qui se exponit fortuna ut id quod multum desiderat consequatur
 sic ego expono mihi fortunam ut id quod multum desidero consequatur
 opibus et ingratum
 Et sicut homo qui deus salutem vult perire periret tota via
 sine ad salutem elevandam sic ego coner et pono tota via mea
 in delectatione superbia
 Et sicut inter quatuor species sunt virtutes et per carum valorem
 sedebat fugiunt, sic mihi sunt virtutes penitus vicia mei in superbia
 opibus consequuntur
 Sed sicut ego non potui vivere in illa carum virtutum in virtutum
 merarum, sic ego non possum illud opus duci ad statum carum virtutum
 sed potius trahi gradum mihi datam
 Unde cum omnes alii videri facit tuas domine in carum virtutum in carum
 et in carum ad salutem superbia opibus delectationem. Similiter et ego quod
 tu me fecisti in carum virtutum in carum virtutum in carum virtutum
 sed multum valorem et delectationem. Et statim complecti prolegium in quo
 per opus virtutum me tractare per domum de qua habet delectationem
 per se prout per sua carum virtutum in carum virtutum
 Sicut et domine deus et nostra lux et carum virtutum in carum virtutum
 nostri opibus penitus in carum virtutum in carum virtutum in carum virtutum
 quod eadem de delectatione et complectuntur
 Unde domine quia ego huiusmodi in carum virtutum in carum virtutum
 fragilis delectatione delecto me indignum in carum virtutum in carum virtutum
 superbia opibus in carum virtutum in carum virtutum in carum virtutum
 deus facta illa attribuo mihi ipse, sed quicquid boni est in eo
 totum attribuo tibi deus

Distinctio de
 gaudio et letitia

Incipit prima distinctio letitia, qualiter
 unusquisque debet gaudere et recipere
 in se maximum gaudium propter
 hoc quia deus est

Deus deus patet omnipotens. Si ergo accipit in se maximum gaudium et
 letatur quando invenit aliquid delectationis in se et videt illud pulcherrimum
 et intantum et maximum quanta sit illius delectationis proprietas et letitia
 virtualis sine comparatione aliqua multo melius et delectationis actionem
 quod letatur humanum genus in delectatione et delectationis in delectatione
 tuo quod letatur deo et contentus pro firmo ille quod tunc nunquam potest
 vivere in privatione eorum, quia non est mutabile de illi letatur et
 in delectatione et delectatione qui est letatur et delectatur pro delectatione et delectatione
 Et quia domine deus pro delectatione aliquid delectationis in delectatione
 recipit in se maximum gaudium et letatur. Et hoc contentus quod ille
 delectatur non potest delectari delectatione et delectatione in delectatione
 prolongare non ostendit delectationem et delectationem in delectatione et delectatione

finit sequit. Et p' h' q' si cepit fortne
 ut q' m' h' d' f' d' a' t' a' t' sic ego expono
 me fortis ap' d' e' t' i' n' a' q' u' i' n' a' t' u' r' h' o
 apert' i' g' r' e' s' s' u' Et p' h' o' q' eleuat' f' o' r'
 t' u' a' v' a' l' d' p' o' d' e' o' s' a' p' o' i' t' t' o' m' e' v' i' n' e' s' f' u'
 a' s' n' o' f' a' r' t' u' a' e' l' e' u' a' d' a' s' i' c' e' g' o' t' o' n' o' r' i' t' p' o'
 n' o' t' o' m' e' v' i' n' e' s' m' e' n' s' i' d' i' c' t' u' m' i' d' e' h' o' l' i' b' u' r'
 t' p' i' n' e' g' r' i' p' e' d' e' s' e' s' t' n' e' t' u' r' l' e' p' o' r' i'
 t' u' n' e' v' e' l' o' c' e' p' e' d' i' b' u' s' f' i' g' u' r' e' t' u' r' s' i' c' u' t' s' u' e' n' e'
 c' e' s' s' i' n' e' p' e' i' t' a' v' i' n' e' s' m' e' c' t' h' o' a' p' e' r' i' t' a' p' l' e' m'
 t' o' S' i' s' o' e' g' o' n' o' p' o' t' u' i' v' e' n' i' t' e' e' e' t' a' m' m' e' a'
 i' p' s' a' n' e' c' v' a' r' u' m' m' e' a' u' t' e' g' o' n' o' p' o' s' s' u'
 i' s' t' o' d' a' p' o' d' u' c' t' e' n' o' e' s' s' i' m' t' a' m' e' a' u' t' u' o' s' i'
 p' e' t' u' a' g' r' a' u' i' n' d' a' t' a' v' i' n' t' e' s' a' l' i' e'
 v' i' n' e' s' p' e' t' u' a' s' d' i' c' t' u' s' i' b' i' v' e' s' i' t' f' i' g' u' r' e' s' t'
 t' o' n' e' s' a' d' f' a' r' t' u' a' h' o' a' p' e' r' i' t' d' e' f' e' r' e' d' a' h' u' i'
 l' i' t' t' e' e' x' o' r' o' q' t' u' i' m' e' f' o' r' t' i' f' i' c' e' s' t' u' n' c' v' i'
 l' i' u' s' q' u' i' b' u' s' m' e' d' i' a' t' i' b' u' s' t' a' g' r' i' e' o' u' s' f' u' s' t' i'
 u' e' v' a' l' e' a' t' d' e' f' e' r' e' t' o' s' t' e' q' a' p' l' e' m' p' l' o'
 g' u' i' h' o' l' i' b' o' z' e' x' i' n' t' o' m' e' t' r' i' c' e' p' o' d' i' c' t' u' s'
 q' u' i' d' i' s' t' i' c' t' o' s' p' e' p' u' t' p' s' i' n' a' m' p' l' a' e' d' i' s' t' i' c' t' u'
 s' o' t' u' d' i' c' t' u' s' d' e' o' e' e' m' e' a' l' u' x' i' p' i' s' t' o' f' i' g' u' r' a'
 i' n' s' t' m' e' i' a' p' e' r' i' t' p' u' o' t' u' m' e' o' t' i' s' t' i' c' s' i' c' e' g' o'
 p' o' t' u' i' t' a' p' o' d' u' c' t' e' q' u' i' c' a' n' g' u' d' e' s' i' c' p' r' o' t' e' s' t' o' r'
 v' i' n' d' i' c' t' u' s' e' g' o' s' u' i' t' u' i' l' i' s' n' o' s' t' a' t' a' t' e' t' a'
 f' i' n' i' l' i' t' e' l' l' i' g' i' t' i' d' e' o' m' e' i' d' i' c' t' u' s' e' s' t' o' u' o' m' e'
 a' d' o' r' i' t' h' o' a' p' e' r' i' t' i' n' s' t' r' u' b' i' f' i' p' i' a' f' o' r' t' e' t' i' p' o'
 s' i' t' m' i' s' e' r' i' b' u' d' e' n' t' i' a' t' t' e' n' o' n' i' p' i' s' i' q' u' i' b' o' r'
 e' i' c' o' t' o' a' t' t' e' n' o' e' d' e' s' i' n' c' u' p' i' t' p' u' n' a' d' i'
 t' i' c' t' o' s' e' n' t' i' e' q' u' a' l' i' t' e' r' v' i' n' i' f' i' c' a' t' d' e' b' i'
 g' r' a' n' d' e' t' r' e' c' i' p' e' i' n' s' e' m' a' x' i' m' u' m' q' u' i'
 d' i' u' i' n' u' p' p' e' r' h' o' c' q' u' i' a' d' e' u' s' e' s' t' e' a' p' i' t'
 e' u' s' p' a' t' o' p' e' t' e' s' s' i' q' u' i' c' i' p' i' t' i' s' e'
 m' a' x' i' m' u' m' g' r' a' n' d' i' u' i' l' e' n' t' q' u' i' d' i' c' t'
 a' l' i' q' u' i' d' e' p' o' s' s' i' t' i' n' d' e' r' i' l' l' u'
 p' u' l' c' h' r' i' m' u' i' n' t' e' r' e' t' m' a' g' i' s'
 q' u' i' s' t' o' i' l' l' u' h' i' c' p' l' e' n' t' e' s' a' l' i' q' u' i' d' e' o' s' a' s'
 s' i' a' p' a' t' e' d' a' l' i' q' u' i' d' i' s' t' o' m' e' l' i' o' e' s' s' i' a' s' o' m' i'
 i' d' i' q' u' i' d' i' h' u' m' i' n' g' e' o' i' n' c' o' s' a' b' i' l' e' t' e' m' a' t' e' t'
 i' e' x' t' e' l' l' e' n' s' i' s' s' i' o' e' e' t' u' o' q' u' i' d' i' c' t' u' s' a' b' c' o' t' a'
 s' i' n' t' p' s' i' n' o' e' e' q' u' i' d' e' t' m' i' s' e' r' i' b' u' s' v' i' t' e' m'
 p' u' n' a' c' t' o' e' c' c' u' d' i' t' i' n' o' e' u' n' i' a' b' i' l' e' p' e' l' e' t' a'
 e' x' i' n' e' r' o' e' i' n' i' s' t' i' c' a' e' l' e' t' a' t' a' v' l' a' u' t' p' u' t'
 i' n' e' r' o' i' i' n' f' i' r' e' S' i' q' u' i' d' i' c' t' u' s' d' e' o' p' u' t' i' n' e' c' o' r'
 a' l' i' c' u' i' t' h' e' s' p' u' n' i' t' i' s' t' o' n' d' e' c' i' p' i' t' i' s' e' m' a' x' i' m'
 g' r' a' n' d' i' u' i' a' p' l' a' u' s' u' h' i' s' a' s' t' e' t' q' u' i' s' t' h' a' m' u'
 n' o' p' u' t' v' i' n' d' a' t' n' o' s' v' i' n' m' o' m' e' n' t' u' v' i' t' e'
 p' l' o' g' n' e' n' o' d' e' f' e' n' d' e' t' o' r' a' p' u' t' a' b' i' s' t' i' n' u' t' i' o' n'

q' u' o' m' a' g' i' s' i' q' u' i' c' o' g' n' a' t' i' t' s' e' t' d' i' s' t' i' n' c' t' u' i' t' o' r'
 d' e' s' y' o' q' u' i' t' u' e' s' a' b' e' t' n' o' t' e' s' s' o' l' a' e' q' u' i' d' i' c' t'
 v' i' n' t' e' e' e' t' u' n' i' t' u' s' c' a' n' s' t' a' p' o' t' e' s' v' i' n' o' m' o'
 m' i' c' t' o' c' i' n' t' a' d' e' l' e' t' a' p' o' t' e' s' c' u' s' t' o' d' i' e' t' o' r' p' a'
 h' u' m' i' n' i' t' a' q' u' i' d' i' c' t' u' s' a' b' o' i' s' t' i' n' u' t' e' t' a' b' o' m' i'
 n' o' r' u' m' i' c' t' o' f' e' t' g' r' a' n' d' e' t' o' t' i' s' s' i' n' c' v' i' b' a'
 e' x' t' e' n' s' i' o' e' x' t' e' n' s' i' o' n' i' e' e' x' t' e' l' l' e' n' s' i' s' p' l' o'
 q' u' i' e' x' i' n' e' r' o' e' t' h' a' m' u' v' i' n' d' i' c' t' u' s' q' u' i' d' i' c' t'
 n' o' b' i' s' a' p' a' t' f' i' n' i' t' q' u' i' t' u' e' s' i' d' e' o' v' a' l' d' e'
 d' e' b' e' s' l' e' m' i' t' i' n' o' e' e' q' u' i' s' i' n' e' x' i' s' t' i' a' t' i' o' n' e'
 a' q' u' i' m' a' x' i' m' u' m' h' a' t' p' e' t' u' i' t' u' e' s' i' n' e' d' e' n' s'
 p' a' t' a' p' e' r' i' t' m' a' t' u' s' s' i' n' i' a' l' i' e' n' s' f' i' n' i' b' a'
 a' t' i' n' s' u' a' v' a' l' d' i' m' o' t' u' n' l' f' i' t' f' i' c' i' t' q' u' i' e'
 n' o' v' i' d' i' t' d' i' u' e' t' v' a' l' d' e' p' l' a' u' t' t' o' n' i' d' a'
 p' u' t' s' i' n' a' a' d' i' v' e' r' s' o' t' i' t' u' r' i' p' e' n' i' m' a' g' n' i' a'
 a' p' o' l' a' t' o' r' n' o' s' q' u' i' c' u' i' d' e' n' o' e' e' t' e' e' t' i' t'
 p' u' n' a' e' e' t' e' d' i' c' t' u' s' s' u' a' p' a' t' o' r' a' q' u' i' d' e' s' m' a' g' i'
 g' r' a' n' d' e' t' e' t' o' m' m' e' t' e' e' x' t' e' n' s' i' o' n' e' p' u' t' i' n' e' c' o' r'
 e' u' i' e' e' x' t' e' l' l' e' n' s' i' s' q' u' i' t' u' e' s' d' i' c' t' u' s' t' a' t' o' r'
 o' m' n' i' h' u' m' i' n' i' e' e' t' a' t' i' b' i' l' i' t' u' s' q' u' i' d' i' c' t' u' s' e' x' v' e'
 g' e' m' b' l' i' n' e' l' i' a' h' i' p' u' t' a' t' i' n' c' a' t' f' i' n' i' u' s' i' n' i'
 i' a' l' i' e' n' s' i' n' u' t' e' f' i' c' i' t' s' i' n' a' t' i' l' l' u' n' o' h' u' e'
 p' r' i' n' c' i' p' i' d' i' s' t' i' c' t' u' s' s' i' n' a' c' u' i' d' i' c' t' u' s' e' u'
 a' m' o' r' t' e' e' u' i' n' e' r' e' n' t' p' u' t' u' i' n' a' p' l' o' g' u' e' n' e'
 e' u' i' a' g' e' h' e' n' e' e' t' i' a' m' i' b' u' s' l' i' b' a' r' e' t' u' i' p' e'
 v' a' l' d' g' r' a' n' d' i' t' e' p' l' a' u' t' e' x' s' i' n' a' i' n' e' r' o' n' e'
 s' o' q' u' o' m' a' g' i' s' d' e' b' e' s' n' o' s' t' e' m' i' n' a' g' i' s'
 g' r' a' n' d' e' i' t' e' d' i' c' t' u' s' d' e' o' a' p' o' t' e' s' n' o' b' i' d' i' c' t'
 d' e' l' i' c' t' u' m' m' i' n' i' t' n' o' s' a' b' o' i' s' n' o' r' u' m' i' c' t' u' s'
 d' e' f' e' d' e' t' d' a' c' n' o' b' g' l' a' n' s' e' p' i' n' d' i' a' v' i' n'
 d' i' c' t' u' s' p' a' p' i' n' o' b' i' e' t' a' v' e' l' e' m' e' n' s' t' a' t' i' d'
 g' r' a' n' d' e' d' i' t' i' n' o' e' e' g' o' q' u' i' d' e' g' r' a' n' d' e' o' r' a'
 e' x' t' e' n' s' i' o' n' e' t' e' p' u' t' m' e' a' p' o' s' s' i' b' i' l' i' t' a' t' e'
 s' e' e' x' t' e' d' i' t' n' e' d' e' s' s' i' q' u' i' p' l' e' s' h' o' i' e' s'
 g' r' a' n' d' e' t' p' u' t' f' e' s' t' i' n' a' p' u' t' e' o' r' s' o' l' l' e' g' u' i' n' t' e' s'
 t' a' d' o' z' i' n' a' t' s' u' a' h' o' s' p' i' t' a' t' a' t' e' p' u' t' i' n' o' s' p' u' l'
 c' h' r' i' t' i' d' i' m' i' c' t' u' s' t' a' t' i' n' t' m' a' x' i' a' g' r' a' n' d' i' u'
 s' i' n' c' a' n' n' e' s' o' i' e' x' i' n' t' o' p' i' t' e' v' o' l' u' n' t' a' t'
 v' i' t' e' i' c' i' a' s' a' b' l' a' r' e' q' u' i' n' o' s' g' r' a' n' d' e' o' r' a'
 i' t' e' a' e' s' m' i' n' i' f' e' s' t' i' n' a' t' i' n' a' i' q' u' e' s' s' i' g' l' a'
 i' n' s' t' a' q' u' o' z' u' m' i' n' a' t' i' n' t' o' r' d' i' n' a' t' a' t' a' p' u' l'
 v' i' n' o' s' i' s' i' n' d' i' c' t' u' s' p' u' t' i' n' t' o' i' a' b' o' i' s' h' o' s'
 p' o' d' i' b' u' s' v' i' n' o' r' u' t' i' n' c' i' p' i' t' e' t' e' s' i' n' i' s' h' o' s'
 p' u' n' c' t' u' s' p' a' u' p' e' s' m' o' s' a' r' i' o' s' e' i' s' p' u' n' c'
 e' l' e' o' s' i' n' a' s' e' x' o' g' n' a' d' o' s' e' t' p' u' t' i' n' f' i' l' i' a' s'
 p' a' u' p' e' r' v' i' n' s' e' f' a' l' i' e' s' i' n' e' q' u' i' d' e' e' x' e' r' a' t'
 n' o' f' i' n' a' t' a' q' u' i' d' a' p' o' s' m' a' m' m' a' l' e' t' d' i' c' t' u' s' f' e' s' t'
 i' n' e' v' o' t' e' s' s' i' t' a' q' u' i' a' p' e' t' t' o' l' a' t' t' h' o' r' i'

Et sic p[ro]p[ri]um q[ui] e[st] d[omi]n[u]s p[ro]p[ri]u[m] d[omi]n[u]m
 d[omi]n[u]s d[omi]n[u]s ab eo p[ro]p[ri]u[m] d[omi]n[u]m
 a p[ro]p[ri]u[m] d[omi]n[u]s d[omi]n[u]s d[omi]n[u]s p[ro]p[ri]u[m]
 ego te h[ab]u[er]e de p[ro]p[ri]o t[em]p[or]e de h[ab]u[er]e
 q[ui] tu in p[ro]p[ri]o t[em]p[or]e p[ro]p[ri]u[m] t[em]p[or]e
 f[aci]t n[ost]r[u]m a[ux]ilium t[em]p[or]e r[ef]ugium
 f[aci]t n[ost]r[u]m **Q**uia sic tu d[omi]n[u]s d[omi]n[u]s
 p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] d[omi]n[u]m totu[m] m[un]du[m]
 n[ost]r[u]m sic ego p[ro]p[ri]u[m] t[em]p[or]e q[ui] tu
 n[ost]r[u]m in p[ro]p[ri]o t[em]p[or]e in q[ui] n[ost]r[u]m
 f[aci]t n[ost]r[u]m q[ui] ego t[em]p[or]e ad f[aci]t
 n[ost]r[u]m d[omi]n[u]s istud op[er]e q[ui] h[ab]u[er]e
 n[ost]r[u]m p[ro]p[ri]u[m] d[omi]n[u]m modu[m] Et
 sic totu[m] n[ost]r[u]m h[ab]u[er]e f[aci]t n[ost]r[u]m
 n[ost]r[u]m i[n] m[un]do d[omi]n[u]s i[n] gaudiu[m]
 t[em]p[or]e t[em]p[or]e t[em]p[or]e t[em]p[or]e t[em]p[or]e
 p[ro]p[ri]u[m] e[st] a[ux]ilium sic ego t[em]p[or]e
 istud op[er]e cu[m] maxio gaudiu[m]
 tu in a[ux]ilium m[un]do amore i[n]
 t[em]p[or]e q[ui] h[ab]u[er]e t[em]p[or]e d[omi]n[u]m
 xpm. q[ui] te d[omi]n[u]s h[ab]u[er]e de p[ro]p[ri]o
 t[em]p[or]e q[ui] tu totu[m] istud op[er]e
 t[em]p[or]e gaudiu[m] t[em]p[or]e amore **E**t
 sic n[ost]r[u]m q[ui] e[st] d[omi]n[u]s i[n] medi
 u[m] p[ro]p[ri]u[m] d[omi]n[u]m p[ro]p[ri]u[m] d[omi]n[u]m
 xpm p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m]
 totu[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] q[ui] e[st] a[ux]ilium
 go n[ost]r[u]m p[ro]p[ri]u[m] d[omi]n[u]m p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m]
 ego p[ro]p[ri]u[m] t[em]p[or]e d[omi]n[u]s i[n] xpm q[ui]
 tu in a[ux]ilium t[em]p[or]e m[un]do ex p[ro]p[ri]o
 ex p[ro]p[ri]o h[ab]u[er]e op[er]e q[ui] n[ost]r[u]m ulla
 t[em]p[or]e i[n] m[un]do t[em]p[or]e tua q[ui] d[omi]n[u]s
 ad f[aci]t n[ost]r[u]m t[em]p[or]e d[omi]n[u]s p[ro]p[ri]u[m] d[omi]n[u]m
 t[em]p[or]e d[omi]n[u]s t[em]p[or]e amoris t[em]p[or]e q[ui]
 d[omi]n[u]s maxio q[ui] h[ab]u[er]e t[em]p[or]e d[omi]n[u]s **E**t
 sic n[ost]r[u]m d[omi]n[u]s d[omi]n[u]s q[ui] e[st] i[n] h[ab]u[er]e
 ualde h[ab]u[er]e e[st] q[ui] p[ro]p[ri]u[m] ex p[ro]p[ri]o
 h[ab]u[er]e ex h[ab]u[er]e q[ui]o p[ro]p[ri]u[m] sic e[st]
 go magis d[omi]n[u]s d[omi]n[u]s q[ui] aliq[ui]d ali
 id quo ad p[ro]p[ri]u[m] q[ui] p[ro]p[ri]u[m] d[omi]n[u]m
 h[ab]u[er]e op[er]e p[ro]p[ri]u[m] q[ui] d[omi]n[u]s m[un]do
 h[ab]u[er]e p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] a[ux]ilium t[em]p[or]e t[em]p[or]e
 h[ab]u[er]e a[ux]ilium q[ui] e[st] a[ux]ilium p[ro]p[ri]u[m] d[omi]n[u]m
 p[ro]p[ri]u[m] **E**t sic h[ab]u[er]e h[ab]u[er]e q[ui] e[st] ex p[ro]p[ri]o

ut fortune ut op[er]e d[omi]n[u]s d[omi]n[u]s
 ut op[er]e sic ego ex p[ro]p[ri]o m[un]do
 fortune op[er]e t[em]p[or]e q[ui] n[ost]r[u]m
 t[em]p[or]e h[ab]u[er]e **E**t sic h[ab]u[er]e h[ab]u[er]e
 e[st] n[ost]r[u]m p[ro]p[ri]u[m] n[ost]r[u]m p[ro]p[ri]u[m] d[omi]n[u]m
 p[ro]p[ri]u[m] totu[m] d[omi]n[u]s suas ad p[ro]p[ri]u[m]
 n[ost]r[u]m e[st] n[ost]r[u]m sic ego conor t[em]p[or]e
 no t[em]p[or]e d[omi]n[u]s h[ab]u[er]e i[n] d[omi]n[u]m
 h[ab]u[er]e h[ab]u[er]e **E**t sic t[em]p[or]e p[ro]p[ri]u[m] d[omi]n[u]m
 p[ro]p[ri]u[m] n[ost]r[u]m p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] a[ux]ilium d[omi]n[u]s
 e[st] p[ro]p[ri]u[m] f[aci]t n[ost]r[u]m sic in p[ro]p[ri]o ne
 e[st] n[ost]r[u]m p[ro]p[ri]u[m] d[omi]n[u]s n[ost]r[u]m t[em]p[or]e
 op[er]e op[er]e t[em]p[or]e **E**t sic ego no
 p[ro]p[ri]u[m] d[omi]n[u]s i[n] e[st] a[ux]ilium n[ost]r[u]m
 n[ost]r[u]m m[un]do sic ego no p[ro]p[ri]u[m]
 p[ro]p[ri]u[m] istud op[er]e d[omi]n[u]s ad f[aci]t n[ost]r[u]m
 a[ux]ilium n[ost]r[u]m si p[ro]p[ri]u[m] tua gaudiu[m]
 d[omi]n[u]s **E**t sic d[omi]n[u]s d[omi]n[u]s p[ro]p[ri]u[m] d[omi]n[u]s
 tuas d[omi]n[u]s i[n] xpm sic p[ro]p[ri]u[m] d[omi]n[u]s
 t[em]p[or]e ad p[ro]p[ri]u[m] op[er]e
 d[omi]n[u]s d[omi]n[u]s h[ab]u[er]e t[em]p[or]e q[ui] tu
 n[ost]r[u]m fortissim[us] t[em]p[or]e d[omi]n[u]s q[ui]
 m[un]do t[em]p[or]e t[em]p[or]e h[ab]u[er]e p[ro]p[ri]u[m] d[omi]n[u]s
 ne d[omi]n[u]s t[em]p[or]e d[omi]n[u]s **P**ostq[ui]a
 p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] h[ab]u[er]e d[omi]n[u]s ex n[ost]r[u]m
 me t[em]p[or]e p[ro]p[ri]u[m] d[omi]n[u]s d[omi]n[u]s
 d[omi]n[u]s p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m]
 t[em]p[or]e d[omi]n[u]s d[omi]n[u]s **E**t sic tu d[omi]n[u]s
 d[omi]n[u]s eo m[un]do l[ux] t[em]p[or]e p[ro]p[ri]u[m] d[omi]n[u]s
 n[ost]r[u]m i[n] op[er]e p[ro]p[ri]u[m] i[n] m[un]do t[em]p[or]e
 fine sic ego p[ro]p[ri]u[m] t[em]p[or]e p[ro]p[ri]u[m] d[omi]n[u]s
 e[st] n[ost]r[u]m p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] t[em]p[or]e p[ro]p[ri]u[m] d[omi]n[u]s
 d[omi]n[u]s q[ui] ego p[ro]p[ri]u[m] d[omi]n[u]s n[ost]r[u]m
 p[ro]p[ri]u[m] i[n] t[em]p[or]e t[em]p[or]e t[em]p[or]e
 co me t[em]p[or]e p[ro]p[ri]u[m] d[omi]n[u]s
 h[ab]u[er]e op[er]e n[ost]r[u]m p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m]
 p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] d[omi]n[u]s illa a[ux]ilium
 q[ui] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] h[ab]u[er]e i[n] eo t[em]p[or]e
 p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] d[omi]n[u]s p[ro]p[ri]u[m] d[omi]n[u]s
 h[ab]u[er]e q[ui] n[ost]r[u]m d[omi]n[u]s debet gaudiu[m] t[em]p[or]e
 p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] m[un]do gaudiu[m] p[ro]p[ri]u[m] h[ab]u[er]e q[ui]

Dicitur p[ro]p[ri]u[m] op[er]e p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] n[ost]r[u]m
 p[ro]p[ri]u[m] t[em]p[or]e p[ro]p[ri]u[m] gaudiu[m]
 p[ro]p[ri]u[m] t[em]p[or]e q[ui]o t[em]p[or]e p[ro]p[ri]u[m] d[omi]n[u]s
 p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m]
 p[ro]p[ri]u[m] t[em]p[or]e t[em]p[or]e t[em]p[or]e t[em]p[or]e t[em]p[or]e

[illegible]

Exceptis peccatis venialibus: Quicunque
deus gaudere: et recipere in se maximū gau-
dii ppter hoc quia deus est.

Iste pater omnia si quis recipit si se
inuenit gaudii et letatur quando
inuenit aliqui lapide potestum et vi
det illum pulcherrimum et inuenit et
inuenit quod ille facit illi de spolia
ita aliqua virtus edificare et parare aliqua mu
no meli' est confecti rationi quod beatum genus
inconfectibile letatur in exultatione suo magis si
nunc advenit et colligit per firmo esse quod enim recipit potest
venire in paratione et dicit quia non est mirabile si ille
letatur exultatione et inuenit et est letum et letaria
per inuentionem suam fuisse. Et quod est de per inuentionem
aliqui' thesauri et inuenit et recipit in se magis
in gaudii et applicatione. Item hoc dicit et quod leti
saurum non potest fuisse vitam tunc nec fuit nisi mo
mentum vite plangere nec defendere corpus suum
ad infirmitatem et magis ille qui cogitat fama
se et miseriam in corde suo quod non est eterne et non so
lum ille qui bene vitam et ille cuncta creatura et qui
potest suo momento aliquid petere et potest custodi
re corpus suum et qui dicit aliquid ad olem infirmita
tem et ad aliquid necessarium et tunc gaudere et totum
suis virtutibus exultare et inuenit et ille qui exultat
in suis virtutibus et inuenit et thesauri. Et dicitur de
de quibus nobis et dicit firmum et qui exultat valde
debemus letari in suo esse quod sine exultatione aliquid
quod inuenit boni sequitur quod in eo. Et dicitur si
pater et regem suum inuenit in aliquo thesauro a terra
sua valde remouit et fuit frater qui deus non vidit
et valde letatur et locum dicit gaudere si inuenit
item et recipit fecit magnam cum letatione non

gomin⁹ de ad effe i effe i regim⁹ effe in pde sine id
gatione aliqua debem⁹ magis gaudere i ista tota
mentis exultare propter inuentionē sui effe excellentis
sini, quia tu es ois et creator oium habens effe
tam rationalis q̄ animal, q̄ et i vegetabilium.

[illegible]

[PRIMER VOLUM. PRIMER LLIBRE]

De la primera distinció: en alegre

I. Con hom se deu alegrar per so cor Deus es en eser

5 **D**eus pare e seynor de tot quant es! Si l'ome qui atropa la pera preciosa
s'alegra molt per l'atrobament d'aquela, per so cor la veu bela e sab que
es molt bona, ben seria raó que nos qui sabem que vos sotz en esser
que ns alegrassem en lo vostre esser, per so cor es en esser e no es en privació,
cor qui s'alegra de l'atrobament de les causes finides, gran maravela es si no
s'alegra de l'atrobament de la cosa infinida. [2] Vos, Seyner, sabetz que hom qui
10 troba tresor que s'alegra molt fortment, jasia que aquel tresor no li pusca dar
vida ni vedar malautia. E doncs, aquel qui s'albira en sa pensa que vos sotz en
esser e donatz vida e vedatz malautia, be es fol si no s'alegra mes de vos que
del tresor que atropa. [3] On con nos, Seyner, sapiam per veritat que vos sotz en
esser, alegam-nos de molt gran alegria en vos, cor molt se'n segex gran ben,
15 Seyner, con | vos sotz en esser.

C8

[4] Seyner Deus! Con l'om en terra estranya atropa son frare o son fil, lo
qual lonc temps no a vist, molt es pagat e alegre e consolat ab el; on con nosal-
tres siam vengutz de privació e atrobem vos en est segle, molt deu eser quascú
alegrat e consolat en vos qui sotz atrobat esser pare e creador e benfactor nostre.
20 [5] Jasi'aysó, Seyner, que l'om qui atropa son frare sapia que aquel no a poder
que li perdó sos peccatz, ni a poder que'l restaure de mort, ni que li don vida, ni
que'l quart d'infern, e enperó si a gran plaser de l'atrobament d'aquel; e doncs,
nos per que no ns alegam en vos qui ns podetz perdonar e ajudar e gardar de les

2 en alegre] dalegre SCD, de la alegria V, dellegria E 3 cor] con taula de rubriques A 4 e] manca
SCDVE 6 ben] manca E 7 en] manca CD en] manca SCDE 9 [2] Nota al marge A hom] lom D
11 aquel] aquella D qui] quil S 13 per veritat] e per virtut EV (virtut expuntuat i veritat a la interlinia
d'altra mà V) 16 l'om] hom es SCDVE, dubtós B estranya] afegeixen e SCDVE 17 molt] manca V
consolat] consellat B 18 privació] a esser afegit al marge d'altra mà antiga S, privacio a esser o atrobem]
atrobam CDVE, dubtós S 19 e consolat] e conselat B 20 atropa] atropa amb -ba a la interlinia A 23 e
gardar] manca E

[Edició catalana del text, NEORL XIV, Palma, pàg. 26]